

משה בירנבוים

נ"ו"נ לקוה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ועכ"א

מליזענסק

עיה"ק טבריא תובב"א

בעושה"ת

פרשת נצבים וילך

(מתוך שיחה שנאמרה בליל ש"ק כי תשא תשי"ע במעוזב"ו אוקראינה)

צמח"ק אהם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוקיכם וכו',
וצפרש"י ח"ל, ומדרש אגדה, למה נסמכה פרשת אחס נצבים לקלות,
לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שחיס חוץ ממ"ט שבתורת
כהנים, הוריקו פניהם, ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה
לפייסם, "אחס נצבים היום", הרצה הכעס למקום ולא עשה
אחס כלייה, והרי אחס קיימים לפניו (תמונה א) ע"כ.

והנה מדרש אגדה זאת תמוה מאוד, דלכאורה כל המטרה של
הקללות היתה לעורר בקרב בני ישראל יראת חטא, שידעו שאם לא
ישמעו לקול ה' יבואו עליהם קללות הללו, והנה בא המדרש הזה,
ואומר פי' צאחס נצבים, שמשא רבינו ע"ה, ראה שהדבר צאמת
משפיע ומעורר יראה גדולה אלל בני ישראל, ואז מרע"ה אומר
לישראל, שאל להם לפחד דהנה הכעיסו הרצה למקום ולא הגיע
אליהם דברים כאלו, ולכן אל להם לירא ולפחד. ואם נאמר שאין
מטרה לעורר יראה אלל כלל ישראל, א"כ צריך הסבר למה נאמרו
הקללות צפרשת כי תבא, הרי לא לחינם נאמרו,

ועוד דהרי מפורש בהדיא בקרא בהמשך הפרשה (כט, יז-יח) פן יש
צכס וגו', ורצה צו כל האלה הכתובה צכסר הזה וגו', ואיך אומר
המדרש, שמשא התכוין לומר לישראל, שלא יגיע להם הקללה גם
כשמכעיסים לפני המקום חלילה.

וצכדי להצין הענין של הקללות, וההמשך של אחס נצבים וכמדרש
אגדה הנ"ל אקדים פירוש נורא מספיה"ק תפארת שלמה חלה"ק,
פן יש בכס איש או אשה וכו' אשר לבבו פנה היום בוים ה'
אלקיני וגו', שרש פורה ראש ולענה, והתברך בלבבו לאמר וגו'
לא יאבה ה' סלוח לו וגו' והבדילו ה' לרעה וגו', יש לדקדק צפרשה
זו מה חדש משה צפרשה זו צדברים הללו שאמר "אשר לצבו פונה
היום" הלא זה דצרו צכל משנה תורה להוכיח ולהזהיר את ישראל
שלא יחטאו צע"ג ושאר עבירות ומה לו כפילות הדברים צזה. עוד
יש לדקדק צאמרו לצבו פונה היום מעס ה' הול"ל מה' אלקיני,
מאי קאמר מעס ה'. ועוד כמה דקדוקים עצמו מספר. והנ"ל
ציאור הענין דהנה זה ידוע צאנשי דורינו כי צזמנינו העיקר לעצדות
הסם הוא להצדק אל הצדיקים כל אחד לפי מדרגותו, וזה הענין
צפרס הצעש"ט ז"ל צעולם שכל מי שמפריד א"ע מהצדיק ואומר
צלצבו מה לי לנסוע לצדיק הדור לצקש תורה מפיו הלא כמה
ספרי' קדושים צמוסר השכל דרושים לכל חפניהם צתורה ויראת
שמים. אלל צאמת אין זה כלום כי ראיית פני הצדיק הוא מצטל
ממנו כל המדות רעות דהיינו העצלות ועצבות וכל התאוות רעו'
ר"ל. וגם צצדקה מה שנותן לצדיק זוכה למדות טובות, וכל חסרונו
ישלים ע"י דיצוק חכמים. וגם הצדיק מעלה תפילות למעלה כי
הקצ"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים ומגלין אלוקותו ית"ש צעולי'
[כי הקצ"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים] וצזה יצא לשלימות
האמיתי.

וכמשל צן כפר שרונה לצא אל המלך ולצקש מלפניו על אודותיו
ועניניו אלל אי אפשר לו צעצמו לצבר אל המלך כי צכד לשון הוא
לצבר עס המלך צדברים מועטים קוצלים פירוש הרצה ענין גדול
והמלך אינו קוצל רוב דיצוריו של צן כפר, לכן הענה צזה לצא אל
שר אחד משרי המלך המצין צלשון צן כפר הנ"ל וג"כ יכול לצבר
עס המלך כראוי ועי"ז נודע למלך עסק הצן כפר כראוי ומושיע
לו מצעקתו.

כן הוא זה הצבר צכיוול המלך זה ממח"מ הקצ"ה אשר מלא כל
הארץ צכודו וטוב לכ"א לצצק עצמו אל צדיק אחד ועל ידו יפיק
המלך מלכו של עולם רצונו.

וצזה יצואר הפסוק (תהלים קכא). אשא עיני אל ההרים מאין יצוא
עזרי עזרי מעס ה' עושה שמים וארץ, הדקדוקים רבו גם מה
שאמר מעס ה' הול"ל מה', אך הנה לדרכנו נאמר שהצדיק נקרא
"עס ה'" לפי שהוא צדיקות נפלאה מאד. ולזה אמר "אשא עיני
אל ההרים מאין יצא עזרי וגו' ור"ל שזה אללו כהר צחינה גדולה
גצוה מאד להשיג עזר מה' ומה איני כי אלל אל שער המלך צלצבו
מגואל, אך עזרי מעס ה' ר"ל מאותו שהוא צדוק צזה וכנ"ל
וזה ג"כ כוונת הפסוק אומר כאן פן יש צכס וגו' אשר לצבו פונה
היום מעס ה' פי' שהכתוב מעלה עליו כשמפריד עצמו מהצדיק
שהוא עס ה' (חסר איזה חיבות),

וכמ"ש (דברים ו, יג) את ה' אלקיך תירא לצרות ת"ת. ומאחר שסר
עצמו מלעצוד את ת"ת דומה כמי שסר מאחרי ה'. ואמר עוד פן
יש צכס שורש פורה ראש ולענה ר"ל שמושצ צלצבו שהוא צעצמו
ראש ואינו צריך למנהיג אשר ילמדהו לעצוד הש"י כראוי והתברך
צלצבו לאומר שלום יהי' לי ר"ל שאוכל לעצוד הש"י צלי הצדיק.
ועי' אמה"כ והצדילו ה' לרעה ר"ל מכיון שהוא מפריד א"ע
מהצדיק הדור זה עונשו שיצדילו ה' לרעה מכל צצטי ישראל יהי'
הוא מוצדל ואינו רואה צטובתן וכאמור והצן. עכלה"ק.

והנה צדבריו הקדושים של ה"תפארת שלמה" צריכים לימוד, דאכן
צבר זה שצריך להיות מקושר להצדיק, הוא מיסודות החסידות
להולכים צדרכו הקדושה של אור צצעת הימים הצעש"ט הק', אלל
ה"תפארת שלמה" אומר שמדובר כאן צאיס הירא את דבר ה'
והולך צדרכו ועוסק צתורה וצכפרי מוסר, וא"כ קשה להצין למה
אומר עליו הכתוב, שלא יאבה ה' סלח לו וכו' וציותר המשך הכתוב
"ורצה צו כל האלה הכתובה צכסר הזה" שאף אס נאמר, שצזה
שהוא לא מקושר לצדיק, גורס רעה לעצמו, ואולי גם מגיע לו
עונש עצור זה, אלל כשמדובר צאיס הירא את דבר ה' ולומד תורה
ומוסר, האס צגלל שלא מקושר לצדיק יגיע לו שהכתוב יאמר "ורצה
צו כל האלה הכתובה צכסר הזה", וצדבריו הקדושים של התפא"ש
טעונים פירוש.

ונלעד לתרץ צ' התמיהות דלעיל ע"פ הגמרא צמ"ק דף ט' דר'
יונתן צן עסמיי ורבי יהודה צן גרים למדו אלל רשצ"י וכשנפטרו
ממנו, אמר רשצ"י לבנו על התנאים האלו שאנשים של צורה הס,
ולכן שילך אחריהם ולצקשם שיצרכו אותו, וכצבא לפניהם ואמר
להם שאציו רשצ"י שלא אותו לצקש מהס צרכה, אמרו לו, יחא
רעוא דתורע ולא תחמד תעייל ולא תיפוק וכו', שהס צדברים שנשמעו

אזי אחס קיימים לפניו, והקללות לא מויקות לכם, וזה שכתוב בהמשך הפרשה שחלילה לא יאצה ה' סלח לו וגו' ורצנה זו כל האלה "הכתובה" בספר, זה הו' רק באופן שחלילה לבנו פונה מעם ה', שאינו מקושר לנדיק, ואז מתקיים בפשטות מה שכתוב, כי אין נדיק שיפרשם לטובה ולזכרה.

(וע"פ פירוש התפארת שלמה ש"עס" הכוונה לנדיק גם פירשתי באריכות, הענין במעשי העגל, שכתוב שם, לך רק כי שחת עמך, ופירשתי שם ע"פ המפרשים שהפגם שם היה רק באמונה במשה רבינו ע"ה, ופירשתי "עמך" בשינוי ניקוד, מלשון "עם" כי שחת "עמך", ואכמ"ל)

והנה בספה"ק איתא מהזוה"ק עה"כ אחס נצבים "היום" דהכוונה על ראש השנה (היום דא ר"ה) והנה משה רבינו ע"ה אמר אחס נצבים היום ואז כפי שהבאנו לעיל, פירש את כל הקללות לטובה שהם זכרות, וכפי שאיתא בספה"ק דוה הכח ניתן לנדיקים לפרש כרצונם, וגם אם נגזר ח"ו על אחד גזירות קשות, אז אף אחד לא יכול לבטל את מאמר ה', וזה שנאמר שנדיק מבטל, הכוונה שיכול לפרשה לטובה או להעביר לעכו"ם, ומי שמקשר עמנו עם הנדיק ובמיוחד ביום זה שבו אנו נידונים מי יחיה ומי ימות וכו' מי יעני ומי יעשר מי ישל ומי יחסר, אזי הנדיק ישפיע עליו רוב טוב מן השמים, וגם אם נגזר עליו גזירות רעות, אזי זכות הנדיק להפוך אותם לזכרות למקושרים אליו באמת, וזכה שמכלה שנה וקללותיה ומהם עמנם תחל שנה וזכרותיה שיהפכו עלינו ועל כל ישראל לטובה, ונכתב ונחתם לטובה ולזכרה בספרן של נדיקים, ואולי זה הכוונה בספרן של נדיקים, כי אז ביכולתם להפוך הכל לטובה, ונכתב כולנו בשנה טובה ומתוקה, וזכה לגאולת עולם צ"א

***

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם (כט, טו).

ובו יבואר הגמרא (ר"ה לז ע"ב) אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם אמרו לפני זכרונות כדי שתעלה זכרוניכם לפני לטובה. כי הכלל, הוא הבורא צרוך הוא דרכו להיטיב וצפרט לישראל וזה רצונו כשמשפיע טובות וזכרות לישראל עמו, וחם ושלום כשישראל אינם ראויים להשפיע עליהם טובות אין זה רצון הבורא צרוך הוא אדרבה רצון הבורא ותענוגו כשמשפיע טובות על ישראל והם ראויים להשפיע עליהם כל הטובות והזכרות וחם ושלום להיפך אין זה רצון הבורא. והכלל הוא, דבר אשר הרצון רוצה בזה הצחינה הזאת נקרא פנים ואשר אין הרצון רוצה בזה נקרא אחר. וזהו הרמז בגמרא אמרו לפני מלכיות שמה שתמליכו אותי יהיה צחינת פנים. וזהו אמרו לפני זכרונות, והזכירה תהיה לפני צחינות פנים ולא צחינת אחר ועל ידי זה כדי שתעלה זכרוניכם לפני לטובה, כי זוהי שאני משפיע טובות רצוני בזה להשפיע עליכם טובות כדי שתהיו צחינת פנים. וזהו כדי שתעלה זכרוניכם לפני, צחינות פנים לטובה שרצוני בזה על הטוב להשפיע.

וזהו הרמז בפסוק אחס נצבים היום כולכם לפני ה', אחס היום לפני ה' צחינות פנים. וזהו אלהיכם, כי המדה המשפיע טובות לישראל המדה הזאת נקרא אלהיכם, כלומר בזה שאתם נצבים היום לפני ה' צחינת פנים על ידי זה יושפע עליכם כל הטובות הנרמז במלת אלהיכם כנ"ל, כי מלת פנים הוא מלשון פונה וזה טובות השם יתברך שרוצה לפנות לעמו ישראל לטובה אבל בהרעה אין רוצה השם יתברך נקרא אחר שאין השם יתברך פונה לזה:

(קדושם לוי)

קללות, וכשחזר אל אביו, אמר אל אביו שלא די שלא בירכו אותו אלא שעוד ייערו אותו, שאל אותו רשבי מה אמרו לו, וכשסיפר לו, אמר לו רשבי שכל הדברים היו זכרות, ופי' לו כוונתם, דחזרע ולא תחזר הכוונה שחוליד בניס ולא ימותו, וכן פי' לו כל דבריהם שהם זכרות

והכל תמהו למה אמרו הזכרות בלשון קללה עד שהזכרו לפתרון. והשם משמאל כותב וו"ל, וראיתי באיזה ספר שהפירוש היות שנמלאים מקטריגין אם איש זה ראוי לזכרה אמרו במכוון בלשון קללה שלא יצינו המקטריגים עד אחר שכבר הוחלה הזכרה ונתקבלה מהשי' היודע תעלומות לב.

ומהר"ם מפדואה כתב, שנהגו כן דרך ענוה, ולחלוק כבוד לרשבי, שהוא יחזור לפרש דבריהם ויהפוך הקללה לזכרה, כדי שיחול שפע הזכרה עליו הן מלד המחשבה שלהם שכוונתם לזכרה, והן מפי רשבי שיפרש הזכרות כראוי.

ועי' במהרש"א דגם רבי אלעזר ברשבי הדין שהם בירכוהו ולא קיללוהו רק רצה שרשבי אביו יאמר הזכרות מפיו ויצרך גם מפי אביו הקדוש, והוכיח כן ממה שר"א אמר לאביו שהם ייערוהו ולא אמר לו שהם קיללוהו, וזה היה לערו שלא הדין כוונת דבריהם יעו"ש.

והנה ידוע מהזוה"ק ומוצא הרבה בספה"ק, שכל הקללות שבתורה, טמונים זכרות גדולות מאוד והשפעת רחמים וחסדים, ונאמרו בלשון קללה כדאי שהמקטריגים לא ידעו שנאמרו זכרות ובכך לא יתאמנו להשטין ולקטרג בכדי לבטלם חלילה, וכענין שהמקום הצטוח ביותר להסתיר אבנים טובות ומרגליות הוא בתוך הוצל, ששם גנבים לא יחפשו אחריהם, וזה כענין שהבאנו מהמפרשים לעיל, שרבי אלעזר ברשבי ג"כ ידע שמתכוונים לזכרו, וגם ידע הטעם למה אמרו זאת בלשון קללה, כדי שלא יתערב משטין ומקטרג בזה, והם ידעו שכיון שרשבי שלח אותו אליהם, לכן כשלא יצין את זכרותיהם ילך לשאול את אביו רשבי, ואז רשבי יפרשם לטובה, ור' אלעזר ברשבי באמת הלך לאביו שיפרש הדבר לטובה, כיון דגם אם הכוונה היתה לזכרה, אבל משום שנאמרה בלשון קללה, הרי צריך הנדיק לפרשם לטובה, דאם לאו יוכל ח"ו להתקיים כפי שנאמרו.

וזוהי נצין את דבריו הקדושים של התפארת שלמה, שכתב שמדובר מאיש הירא את דבר ה' ולומד תורה ומוסר, ובכל זאת אם לא יתקשר להנדיק, אזו כליליה הכתוב מדבר שלא יאצה ה' סלח לו וגו' ורצנה זו כל האלה הכתובה וגו' דהרי בתורה כתוב הזכרות הגדולות ביותר כשהם מוסתרים בלשון קללה, ואז כשקשור לנדיק ובא אליו, או אז הנדיק מפרשם לטובה, ומתוך הדברים שנשמעו בקללות חלילה, מתוך זה משפיע עליו טובות ורחמים וחסדים, אבל כשלבנו פונה מעם ה' וכפי' התפא"ש שהכוונה שאינו מקושר ובא להנדיק, או אז ורצנה זו כל האלה הכתובה בספר הזה, וזה לא כי ח"ו מגיע לו עונש כזה על שאינו מקושר לנדיק, אלא כי צרע שלא בא לנדיק ואין נדיק שיפרש לו את הקללות לזכרות, או אז מתקיים זו בפשטות כל האלה "הכתובה" כי לא היה מי שיפרשה לטובה.

וזה גם הענין של המדרש אגדה, דכיון שכל ענין הקללות היה בעצם זכרות, אלא ניתנו בלשון קללה, כדי שלא יתערב משטין ומקטרג, אלא שצריך נדיק שיפרשה לטובה, לכן אמר להם משה רבינו ע"ה, אחס נצבים היום, כשאתם נמלאים פה אצלי (אצל מרע"ה)

עיקר גדול אל לנו שכל נדיק גדול שדור נריך לקשר את עצמו עם כלל ישראל, להשפיע לכל אחד מישראל שפע קודש לפי ערך נשמתו של המקבל, והרמו על זה מה שאנו אומרים "והאופנים וחיות הקודש מתנשאים לעומת השרפים", כי הנדיקים הגדולים שדור הם מכוונים בשם שרפים לפי שהם דבוקים תמיד בהש"ת בהתלהבות גדול ולבס זוער בקרצם בהשחוקות גדול מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ותלמידי חכמים העוסקים תמיד בתורה ובחוקים ומשפטים הם נקראים חיות הקודש לפי שהם נותנים חיות וקדושה בעולם על ידי הכל הקודש היוצא מפיהם, וכל שאר בני ישראל הפשוטים הם נקראים אופנים, לפי שהם נגררים אחר תלמידי חכמים כאופן הנגרר אחר הסוס המנהיג ומושך אותו, כך הם שומעים בקול הורים לשמור ולעשות ולקיים כל אשר יאמרו אליהם על פי דברי התורה הקדושה.

וכל השני כמות האלה שהם האופנים וחיות הקודש צריכים לדבק ולקשר עצמם בקשר אמת וחוק אל השרפים שהם הנדיקים גמורים בני עליה המועטים כדי שישפיע עליהם חכמה בינה ודעת מהש"ת. וזה שאמר משה רבינו ע"ה לישראל קודם מותו "אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלוקים ראשיכם וגו' כל איש ישראל ר"ל כך הייתי דבוק וקשור עם כל אחד מישראל עד שהבאתי אתכם למעלה הזאת שתהיו נצבים כולכם לפניו יתברך להשפיע עליכם שפע קודש כל אחד לפי ערכו ע"ש באריכות.

(שפמי נדיקים בשם הרה"ק מאפטא ז"ע)

***

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם (כט, ט). עוד יש לומר על דרך הכתוב (דברים כו, י"ט) ולתתך עליון על כל הגוים. על דרך שאמרו חז"ל (ר"ה ח ע"ב) מלך נכנס תחילה לדין וכו', על דרך זה אנו החייל הקרובים למלכנו יתברך, נכנסין תחילה לדין, ואומות העולם אחר כך, וז"ש אתם נצבים היום, בראש השנה, כולכם "לפני ה' אלהיכם, מלפנים, ואומות העולם אחריכם, כדי שיוכר חשיבותכם:

(ורע קודש)

***

כי את אשר ישנו פה עבדנו עובד היום לפני ה' אלוקינו ואת אשר איננו פה עבדנו היום (כט, יד).

פעם ציומא דהילולא של אצוי הקדוש (ה"ש שלום" מצעלוא ז"ע) אמר (הרה"ק רבי יהושע מצעלוא ז"ע) כתיב: "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלוקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום" (דברים כ"ט, י"ד).

יש לדקדק מפני מה כתיב "עומד" אלל "אשר ישנו פה עמנו" ולא כתיב "עומד" אלל "אשר איננו פה עמנו". אלל ידוע מהוזהר הקדוש שכל מקום שנאמר היום הכונה לראש השנה. לפני ר"ה באים הרבה אנשים אל הנדיק שיתפלל בעדם שהמוחל עונות יסלח להם. והיות ואין נדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, נריך גם הנדיק להתפלל על עוונותיו. לא כן הנדיק אשר הוא בעולם העליון, היושב בגן עדן, הוא יכול להתפלל בעד כלל ישראל.

וזה שאמרה התורה: "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום הנדיק שנמצא בעולם הזה יחד עמנו, הוא בעמנו עומד היום להתפלל לפני ה' שימחול לו, אך לא כן "את אשר איננו פה", כי

***

אתם נצבים היום כולכם (כט, ט). וזולאי אם ישראל נאספים יחד על איזה דבר אמת אז הם נושעים, וזה לשון נצבים מלשון אמת ויציב ונכון (ליקוטי הרי"ם)

***

אתם נצבים היום כולכם (כט, ט). שבת קודש פ' נצבים שנת רנ"ת, כד הוינא בן ט"ו, הייתי צאלכסנדר אלל כ"ק מרן אדמו"ר הזקן השרף הרי"י זולקללה"ה ז"ע, ושמעתי מפיו הקדוש שאמר בעבודת היום, כמדומה בשם המגיד הגדול הרבי ר' צער ממעזריטש נצג"מ, עה"פ תקעו בבוודש שיפור בכסה ליום זוגנו (מהל"ס פ"א, ד'), היינו שהתקיעה בשופר של ר"ה יהי בהתחדשות כל כך כאלו הי' החג מכוסה עד עכשיו והיום ניתן לנו, והוא כעת חדש לגמרי, כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, דאם ידמה לו שהיום טוב של ר"ה כבר הי', ואלא התחדשות עכשיו, עי"ז לא יתפעל כלל מקדושת היום ומתקיעת השופר, ויהי בעיניו כממות אנשים מלומדה, או ח"ו יוכל ללמות מזה משפט לא יעקב ואנן לעורר רחמים בעיניו,

ואמר אדמו"ר הזקן ז"ל דזה נרמו צפרשה זו אתם נצבים היום כולכם לפני ה' א', הכתוב מזהיר אותנו כאשר יוס ר"ה בעוד איו ימים, תהיו אתם נצבים היום כלכם לפני ה' א' בהתחדשות, "היום דא ר"ה כדאי" צוה"ק (ח"ב מ"ד ע"ב), וגם היום רומנו על התחדשות כמ"ש אשר אנכי מצוה אתכם היום וגו' (דברים י"א, י"ג, ופירש"י) שיהיו עליכם חדשים כאלו שמעתם בו ציוס:

(ישמח ישראל)

***

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם ראשיכם שיבטיכם וגו' כל איש ישראל (כט, ט)

לכאורה יש לדקדק דכיון שכללם יחד באומרו "כל איש ישראל", לאיזה צורך הוציא מן הכלל ופרט תחילה "ראשיכם שבטיכם וגו'", ויצוה דהנה העיקר בעבודת ה' היא שהאדם לא ירמה את עצמו אלל ידע ויכיר במיעוט ערכו וחסרונו בעבודת הש"ת, איך שאינו מתפלל כדת, ואינו לומד תורה לשמה, ואינו מתמיד בלימודו כדבעי למהו, ובכל זאת אל יפול בצורעות היאוש לומר אפס תקוה, אלל יתחזק מתוך ידיעה, שאע"פ שחטא ישראל הוא ויש לו נשמה החנוכה מתחת כסא הכבוד, ובכן כוחו גדול לחזור בתשובה שלימה לפני אצוי שבשמים, ואם רק יהא לו רצון אמיתי להתקרב להש"ת יהא לו היכולת לתקן את כל אשר עיוות וכמ"ש (שבת קד): הבא לטהר מסייעין אותו.

וזה אומרו "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקים, ראשיכם שבטיכם וקניכם ושוטריכם" דאף שאתם חסוטי העדה מכל מקום תהא דעתכם שפילה עליכם והעמידה והעידוד תשאצו רק מואת שאתם נכללים בכלל "כל איש ישראל" ומכיון שלא נדחית מן הכלל, עדיין יש תקוה לאחריתי שיתקבל תשובתי להיות נצב לפני ה'.

(פניני שפע חיים)

***

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם ראשיכם שיבטיכם וגו' כל איש ישראל (כט, ט)

אם הוא בעולם העליון הוא יכול להתפלל בעדנו, לכן, אזי הנני מבקש: התפלל נא בעדנו!

(הרה"ח ר' ישראל קלפולן ז"ל, אדמו"רי צעלום)

***

פן יש בכבם שרש פרה ראש ולענה (כט, יז).

אימא זכס היהודי הקדוש, דמי שעוסק בחקירות הוא צחינת "פן", כי מזמן לזמן משמנה דעמו בעבודת השי"ת כפי שכלו צעת ההוא, ותמיד חושב פן כך הדרך, לכן הוא צחינת "פן" שמשמעותו הוא ספק, משא"כ מי שהולך צמוס דרכי התורה והוא אללו כימד שלא תמוט לא לסור ימין ושמאל ממנוות השי"ת הוא צחינת "כן", שעושה תמיד צלי שום ספק ושינוי,

וז"ש פרעה (שמות א, י) הצה "נתחכמה" לו פן ירצה, היינו שנתן ענה שיעסקו צחכמה וצחקירה, ואז פן ירצה "ל ירצה צחי" "פן" היינו הספק כניל אללו צני ישראל,

אמנס הכחוצ מעיד וכאשר יענו אותו "כן" ירצה היינו שנתרצה אללו צחי" "כן" כניל, וזה יש לרמו מה שהציא רשי" (בפסוק יב) זכס המדרש אחס אמרחס "פן" ירצה ואני אומר "כן" ירצה, דהיינו שהמזכירס רצו להכניס צחס ספיקות בעבודת ה' והיינו צחי" "פן" ואני אומר "כן" ירצה, היינו צחינת האמת והאמונה שהוא כן, מלשון כן צנות ללפחד דוצרות.

וכן מרומז זה צפר" נצזיס (כ"ט י"ז) צפסוק "פן יש זכס שורש פורה ראש ולענה" היינו אם יש זכס "פן" שהוא צחינת ספיקות אזי הוא שורש פורה ראש ולענה.

וצזה יצואר על נכון הא דאי" צפסה"ק לכוון צמנוות שופ"ר רק מטעם רחמנא אמר תקעו, דשופר ר"ת שורש פורה ראש ולענה, וזה רומז על ספיקות בעבודת ה' וכשמקיים מצות שופר צלי חיפוש טעמים רק משום שהוא חק לישראל אז מתקן כ"ז.

(הרה"ק רצי מנחם מנדל מווישווא זוק"ל "שארית מנחם")

***

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפוך ובלבבך לעשותו (ל, יד) ויש לדקדק דהרי העשיה אינה לא צפה ולא צלב, ועוד דצפסוקים הקודמים (ל, י) מדבר על קיוס כל התורה, "כי תשמע צקול ה' אלקין לשמור מצותיו וחוקותיו הכתובה צפפר התורה הזה", והאס לקיים כל התורה דבר קל הוא, ואין אומר כי קרוב וגו'.

והענין כי כלל הוא שכל המעשים טובים של האדם הם צסיעתא דקצ"ה, כמו שארז"ל (סוכה ג, ב) אלמלא הקצ"ה עוזרו לא יכול לו, ומה ה' אלקין שאל מעמך המחשבה והדיבור, זה עיקר הצחירה שניתן להאדם, ואס מקיים מה שדורשים ממנו, היינו המחשבה והדבור רק שיהיה צחמת, אז צחמת קרוב אליך הדבר מאד, כי מהשמים יעזרוהו לעשותו.

***

בפוך ובלבבך לעשותו (ל, יד).

הכוונה צזה על הדורות האחרונים שנתמעטו הלצצות שאפילו תהיה עבודת השי"ת רק צפה, אז אפילו רק צלב, היינו אמירה או מחשבה בעלמא, גם לעבודה מועטת כזו תהיה חשיבות, כיון צצסוק תציאנו לעשייה כראוי, ודחתיב לעשותו.

(ליקוטי הרי"ם)

***

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפוך ובלבבך לעשותו (ל, יד) סיפר לי מחותני הגה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן שליט"א, ששמעו מוהגה"צ ר' אהרן (אייזנבערג) זצ"ל הרב דזיטאמיר, ששמעו מאיש אחד שבדידיה הזה עובדא:

בחתונת הרה"ק הינוקא מקארלין זצ"ל עם בת הרה"ק ר' דודיקע מזולטאפאלי זצ"ל, היתה בראחמיסטריווקא, מקום מגוריו של סב הכלה (אביו של ר' דוד) הרה"ק ר' יוחנן מראחמיסטריווקא זצ"ל, שהי עדיין בחיים, ונסעו הרבה חסידי קארלין על החתונה לראחמיסטריווקא. סעודת עתיקא קדישא ביום שב"ק ערך הינוקא בפני עיצנו, וחשב בדעתו החסיד הנ"ל (שסיפר את הדבר להרב דזיטאמיר) הלא את נווי רובי יש לי תמיד, ור' יוחנן טישע הרי הוא זקן האדמו"רים, לכן הלך אליו לקידוש. בעת עריכת השלחן שאל חסיד אחד את הרה"ק מראחמיסטריווקא כזה דעתו על התפילות של חסידי-קארלין (בטשערנאביל התפללו בנעיות, ובקארלין התפללו בקולי קולות), וענה הרה"ק ר' יוחנן, אם כוכונים בעת התפילה, כזה טוב (אז דאס הארץ איז אויך דערביי, איז אודאי זייער גוט).

והגיב החסיד הנ"ל, ימחול לי הרב, אבל רבינו (הבית אהרן מקארלין זצ"ל) לימד אותנו אחרת, אמר (הבית אהרן), כתיב "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפוך ובלבבך לעשותו", אלמלא הי" כתוב ובלבבך קודם שנאמר ובפוך, לא הי" אדם יכול לפתוח את פיו לומר אפילו תיבה אחת, עכשיו דכתיב בפוך ובלבבך, צריכים לצעוק ולזעוק עד שיהלב יכוון גם כן (ביז דאס הארץ וועט אויך זיין דערביי), ולא הגיב הרה"ק ר' יוחנן טישע כלום על זה. (שיח זקנים)

***

ויקרא בשיה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל זזוק ואבין (לא, ז)

ציאר החתם סופד לפי שמשח רצינו הכיר את יהושע תלמידו, שהיה מופלג בענווה, (כמ"ש בצמרגוס יונקן צמדבר יג, טו, וכד חמא משה ענוותנותיה דיהושע). לכן אמר לו: "לעיני כל ישראל, חוק ואמך", כלפי חוק עליך להראות מנהיגות, המנהיג צריך להראות הנהגה צרמה, אף צצחוק תוכו שפל הוא צעיני עלמנו. (כמ"ש צצחכות קג, ב שציה רצינו הקדוש לצנו, נהוג נשיאותך צרמים, ומפ' רשי" צצרהסיא מטיל עליהם להודיע נשיאותו). כמ"ש האדמו"ר מטשארטקוב זצ"ל, שמי ספרי תורות היו לו, אחת מונחת צצית גמזיו וכו' (סנהדרין כא, א), פי" שצפנימיותו היה לו שפלות, אף כיון שהוא מנהיג, צריך אחת שצכנסת ויוצאת עמו, להנהיג עדתו צרמה. (מדרכי משה, ע"י לעיל פ' שופטים תחילת הפרשה...)

(יגדיל תורה)

***

הקהל את העם אנשים והנשים והטף (לא, יב). צכס חמי" הרי"מ זי"ע, כתיב אנשים ונשים וטף. ומקשה הגמ' (תגיגה ג' ע"א) צצלמא אנשים צאים ללמוד. נשים לשמוע. וטף למה צאו. כדי ליתן שכר למציאיהם. ע"כ.

והקשה הרי"מ מה ס"ד להקשות טף למה צאו. אם אצותיהם ואמותיהם עלו לרגל. הלא ע"כ הוכרחו לקחת עמהם הצנים הקטנים וכי נוכל לעוזב אותם לצדס צציתס.

ואמר כי זה עלמנו קו' הגמ' טף למה צאו הכוונה להקשות. למה הוצרך התורה להזהיר ההורים להציא עמהם טפס. הלא צע"כ צלי ציווי התורה יעשו זאת מעצמם לזה תירץ הגמ' כדי ליתן שכר למציאיהם הכוונה לזה צוותה התורה שיהי" מצוים ועושים כדי להרבות שכרס, כי גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ע"כ ודפח"ח:

(שיח שרפי קודש)

***

הרה"ק רבי יחיאל מיכל ה"מגיד מזלאטשוב" זי"ע תפ"א-ז' כ"ה אלול תקמ"א

הרה"ק מו"ה רבי יחיאל מיכל המגיד מזלאטשוב זי"ע נולד בשנת תפ"א בבראדי לאביו הרה"ק המוכיח רבי יצחק מדראהביטש זי"ע מתלמידי הבעש"ט הקדוש זי"ע

בצעירותו עלה ונתעלה בתורה ובקדושה מפי אביו. אח"כ היה מהאריות שבחבורת לומדי הקלויז הנודע בבראדי, ראש הקלויז הגאון רבי חיים צאנזר העיד שהינו לומד תורה לשמו, זכה להסתופף בצל מרן הבעש"ט, אשר העיד בו שלא טעם טעם חטא מימיו. אחר פטירת הבעש"ט הסתופף בצל המגיד הק' ממעזריטש כפי שהראו לו משמים. נודע כמגיד מישרים. היה נודד מעיר לעיר ומוכיח את העם בדרשותיו. וקירב רבים לתורת השם.

גדולי דורו חרדו לשמו, והרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע התבטא שכאשר הוא לובש את מלבושו לקראת התפילה ומחבר את הקרסים הינו ממשיך שפע למעלה לשמונים אלף כיתות מלאכים והוא חיותם. רבים היו תלמידיו הקדושים, וביניהם החוזה מלובלין, ה"סבא" משפאלי, הרה"ק מאפטא, הרה"ק ר' ארון לייב מפרימשלאן, הרה"ק ר' מרדכי'לה נשכיזער, ועוד רבים.

בעת רעוא דרעוין בשב"ק פרשת ניצבים וילך כ"ה באלול תקמ"א, השיב נפשו לאלקים בקראו "שמע ישראל". ועל מצבתו נרשם שנת ו"קמת" (כנראה עם הכולל) ועלית אל המקום

זכה להעמיד חמשת בנים קדושים, שעליהם אמר "הבאתי לעולם ה' בנים כנגד ה' חומשי תורה, הרה"ק רבי יוסף מיאמפלא, רבי יצחק מראדוויל, רבי זאב מזאבאריז, רבי משה מזוויהעל, ורבי מרדכי מקערמניץ, וכותם יגן עלינו.

דברי תורתו נאספו בספר "מים רבים" "תורת המגיד מזלאטשוב" (שרפי קודש)

נולד בערך בשנת תפ"ו, חתן רבי משה משדה לבן, אשת חבר הרבנית מרת שרה (כפי שנכתב בכ"י בסידור הבעש"ט, במגילת יוחסין המצורף לספר מים רבים נכתב ששמה היה רעכיל), בילדותו היה בבראדי ובבוריסלוב, למד אצל הגאון הקדוש ר' מנחם מן אחיו של בעל "תוספות שבת" (קובץ כרם שלמה)

שמעתי מחסיד ישיש ששמע מהזקנים שהקדוש ר"י מדראהביטש ז"ל כשנולד לו בן זכר צוה להביאו לפניו וכשלא מצא חן בעיניו סלקו, ובלידת בנו הרבי ר' מיכלי מזלאטשוב ז"ל מיאנה היולדת להראותו עד שנשבע שישאר קיים, אחר כך אמר טובים ממנו שילחתי.

(שפתי צדיק (פילץ) פרשת במדבר דף ז' ע"ב אות כו)

הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל העיד עליו שהיה דור עשירי בעלי רוח הקודש וכי אביו הוא אא"ז הרה"ק אור עולם ר' איציקל מגיד דק"ק הארחוב ודראהביטש זצ"ל תיקן אלף גלגולים טרם שהביא נשמת בנו הקדוש לעולם הזה.

(מים רבים, מתוך הסכמת הגאון אבד"ק בערזאן בעל" דעת תורה")

הרב הקדוש מו"ה יצחק מדראהביטש היה יושב זמן מסויים בעיר בראד, ובנו הקדוש מו"ה מיכלי ז"ל היה ילד ולמד עמו, ואז היה הראש ישיבה בבראד הגה"ק מו"ה יצחק הרב מהאמבורג בנו של הרב הגאון מו"ה יוקיל מגלינא. פעם אחת התרגז הר"ר מיכלי עם אביו והניחו והלך ללמוד בהישיבה, ובני הישיבה חרדו לקראת בואו ושמחו מאוד עמו, כי לכבוד גדול היה להם. ולמד שם שלשה ימים, אחר כך הלך ופייס את אביו שילמוד עמו. ויחר מאוד לבני הישיבה על אשר עזבם, וילכו לפני בית הרב המגיד ושמרו אולי יצא החוצה וידברו עמו, כאשר ראוהו שאלוהו הלא קודם שלמדת לפני רבינו ולא ידעת עדיין חריפותו, אין לתמוה מדוע לא באת, אך כעת שלמדת שלשה ימים ורואה אתה כי

מפולפל הוא יותר מאביך, מדוע הלכת מבית הישיבה וחזרת לאביך. והשיב להם, אני מעודי לא למדתי עם שום איש מן א"ב עד הנה רק עם אבי, ותמיד אני רואה אותיות של אש פורחות מפיו בעת לימודו עמי, הן עתה כשישבתי שלשה ימים אצל הרב ואיני רואה זאת הוכרחת לפייס את אבי שילמוד עמי.

(גדולים מעשה צדיקים עמוד לט)

כשנעשה בנו של הרבי ר' מיכל זי"ע בר מצוה הלבישו תפילין ולקח את תיק מן הבתים ובכה בהם הרבה מאד וא"ל: מייך קינד בשעת איך בין געוועהן אין דיינע יאהרען האב איך געווסט מה למעלה ומה למטה וכו', והשיבו הנער בדרך שחוק, דוא ביסטוך גיהאט אטאטען א צדיק וכו' כי ידע שלא ישיב לו הר"מ גם אני צדיק וכו'.

(כתבי קודש רמ"מ עמוד קפו אות תתריא)

בימים ההם היה דרכם של מחזיקי האחוזות בכפרים להחזיק בביתם מלמד לבניהם, שהשכיר עצמו לעונה שלמה למטרה זו, והוקצה לו חדר במקום ותנאי אש"ל וכו'. הצדיקים שבימים ההם ניצלו מלאכה זו לעבודת הקודש להחזיר תורה ויראת שמים בבני הנעורים, וגם בהזדמנות לחיי פרישות והתבודדות באירת הכפר בשעות הפנאי. רוב המומחים למלאכה זו היו מציעים עצמם בימי אלול על מנת לזכות במלמדות בשנה הבאה. המגיד מזלאטשוב זי"ע בראשית שנותיו גם חשקה נפשו לנסות עבודה מעין זו, אך לא עלה על דעתו לחשוב על כך כבר בחודש אלול, בו היה שקוע בהכנה דרבה לקראת הימים הנוראים, רק בעבור ימי החג יצא את ביתו בכיוון הכפרים שמסביבו לנסות את מזלו בשעה שרוב המקומות היו כבר תפוסים, בלכתו הבחינו עיניו בכפר הנישא על הר רם וגבוה, מיד הבריק במחשבתו שכאן יכול להיות מקום מתאים עבורו, שכן, בודאי אף אחד טרם היין להציע עצמו במקום זה שהעליה אליו קשה, ומלבד זאת יוכל לקיים באן גלגול שלג והתבודדות שלמה בין ההרים, אמר ועשה, וכדבריו כן היה, בעל האחוזה שבמקום קיבלו בזרועות פתוחות, וערכו הסכם ללימוד בניו בשעות מסוימות ביום, כששאר הזמן פתוחות בפניו לעבודת הקודש, בעלי האחוזה, הבעל ואשתו היו מלאי הערכה כלפיו, בראותם את התועלת הרבה שהביא לילדיהם, וגם בהיווכחם בדרכי עבודתו והתנזרותו מתענוגי עוה"ז, ומתוך כך אף הבליוגו בראותם דרכים "משונות" מצדו, בהתבודדות בין ההרים וסיגופיו השונים.

פעם אחת, כשעשה את גלגוליו בין הסלעים באחת הלילות עברה לידו עגלה רתומה לסוסים ובתוכו אנשים שנסעו לכיוון האחוזה, בראותם אותו בחשכת הלילה נבהלו מאד למראה התנהגותו, והחליטו ללמד אותו לקח, ירדו מהעגלה והצליפו בו מכותיהם, ועזבו אותו בעלפון, בהכנסם לאכסניה סיפרו לבעלים את הקורות אתם בהר, הם הבינו מיד שכנראה המדובר במלמד שלהם, ויצאו מיד לקראתו, נתנו לו לגימט יי"ש להשיב את נפשו והכניסו אותו הביתה, "המגיד" הפטיר אז: ידעתי שכאן יהיה לי טוב, אבל על טובה רבה כזאת לא חשבתי.

(הרה"ח ר"ד פקשר ששמע מהרה"ק רמ"ח סלונים זי"ע)

לאחר החתונה היה הולך לבית המדרש להתפלל יחד עם חותנו. חותנו הלך לביתו אחר תפלתו, והוא נתעכב עוד בביהמ"ד כשעה אחת או שתיים, והיה אז מעיין ולומד באיזו ספרי קבלה והיה לומד בזה"ר הק' בכל יום. ובשנות קדם היו לומדים הקבלה בהסתר ובסוד כידוע, והוא לא החביא את עצמו בזה, והיה מעיין ולומד בספרי קבלה בגלוי לעין כל, כן היה התנהגות קדשו. היטב חרה להם להאברכים כערכו מופלגים בתורה כמוהו ואולי יותר ממנו, שהיו לומדים גם כן בבית המדרש, זה חרה להם על זה שהתחיל להתנהג את עצמו ברבנות כמו גוטער יוד, ושחקו ממנו במסיבתם. התיישבו ביניהם לעשות ממנו שחוק ולעג, וקיבצו ביניהם איזו מטבעות שעלה מטבע זו ב' זהובים ונתנו המטבע זו לאחד מהם. אותו האיש בא לפניו למקום מושבו, ואמר לו: רבי בבקשה מכם קחו מאתי את המטבע זו לפדיון, כי אשתי היא

הקבלה, אבל אתם אין לכם שום ידיעה בחכמת הקבלה, וסימן שדברי כנים הם כי מאחוריכם עמד בשב"ק אצל התפילה בעל עבירה ר"ל, ואתם לא הרגשתם בו. והנה אספר לכם עובדא, ומזה תבינו במקצת גדולת הרב הבעש"ט הקדוש, בעיר אחת ישנו יהודי ששמו חיים הירוק (דער גרינער), וסיבת הדבר שכינוהו כן, כי הוא היה עני מרוד מאד, וטפלי תלוי ביה, וכשל כוח הסבל מגודל הרחקות ר"ל, על כן ביקש תמיד על עצמו שטוב לו מותו מחייו ר"ל.

וכידוע מאמר אל תפתח פה לשטן, וכשנשלח פעם הס"מ להביא אחד ששמו גם כן כשם ההוא, לקח אותו תחתיו ר"ל, אולם מכיון שלא היתה עליו שום פקודה מן השמים להביאו לעולם העליון, לכן לא באו לקראתו לא מלאכים טובים, ולא רעים, כפי הנהוג אצל כל הנפטרים, ודרכו היה פנוי לפניו לכל אתר דמתבעי, ללא כל מונע, וראה כמה דברים נפלאים אשר לא שזפתם עין כל חיה, כפי שיסופר להלן.

עד שהגיע לבית דין של מעלה, ושאלו אותו מה לך פה, ומי הביאך הלום, סיפר הס"מ שכאשר הנ"ל ביקש זאת עליו בתמידית, וכשהיה בידו להביא אחד ששמו כשמו, ריחם על עני זה, וכדי להקיל עליו מצרותיו, לקחו תמורת המכוון, אולם בבי"ד של מעלה לא הסכימו לזאת, וניתן פקודה להחזיר נשמתו לעולם הזה. אבל הס"מ טען לעומתם, היות וכבר קיבל את הטיפות הירוקות הידועות ר"ל (ע"י כ"ב), והיאך יוכל להסתובב בין החיים, ענו ואמרו בבי"ד של מעלה על כן יקראו חיים הירוק, כדי שיזכרו שקיבל כבר את הטיפות הירוקות, והחזירו נשמתו לעולם הזה, ופקח עיניו ונעשה חי ככל החיים, שלם בגופו כמקדם. וסיפר חיים הירוק הנ"ל, שבעת שהותו בעליונים עד שהגיע לבי"ד של מעלה היה נע ונר ממקום למקום, ואחת הרפתקאותיו היה, שברכזו הגיע לאיזה מקום, וראה מדריגות נפלאות ועצומות עגולות הסובבים מלמטה למעלה (שנקרא שווינדעל טרעפ), ועליהם מלאכים לאין ספור, ושאל מה זה ועל מה זה, השיבו לו, שכאן הוא שערי ירושלים, ובדרך זו עולים כל תפילות ישראל, והנה מלאכים העומדים בתחילת מדריגות אלו, מקבלים את התפילות ומרקדין אותם בנפות ממחשבות זרות של המתפללים, שיעשו קצת נקיים, ומוסרין את התפילות למלאכים היותר גבוהים מהם, שירקדו אותם עוד פעם, ומלאכים הראשונים הולכין תיכף לטבול בנהר דינור, מפאת שנתגשמו ממחשבות זרות של המתפללים, והמלאכים הגבוהים מהם אחר שרקדו את התפילות עוד פעם, מוסרין אותם גם הם למלאכים יותר גבוהים גם מהם, וגם כן הולכין לטבול בנהר דינור, עד שכשעולה ובא לפני כסא כבודו ית"ש, נשאר מעט מזעיר תפילות ישירות ונקיות ממש לפני הקב"ה.

והמשיך חיים וסיפר, שבתוך כדי כך ראה בפתאומית, שלהבת גדולה באה ופורחת מלמטה למעלה דרך כל המדריגות למעלה למעלה עד אין סוף, וכל המלאכים העומדים שמה נרעדים ונפחדים ובורחים כולם ממקומם מרוב הפחד, ואח"כ שאל מה היה זאת, ענו ואמרו לו, שזה היה יהא שמייה רבא שאמר כעת הרה"ק מוהרי"מ מזלוטשוב, ומגודל השלהבת הזאת אינם יכולים לעמוד במקומותיהן, בדרך עלייתו. וסיים הרה"ק ר' י"מ מזלוטשוב סיפורו לחכמי בראד הדוממים ושומעים לקולו כמשתהים, אני הוא זעירא דזעירא דמן חבריא של הרב הבעש"ט, ומפני יהא שמיא רבא שאני אומר, חיל ורעדה יאחזון את כל מלאכי מעלה, ומוכרחים המה לברוח ממקומם, ועתה תתארו לפניכם גודל קדושת רבי איש האלקים הבעש"ט זיע"א.

(רוא דעובדא שער האותיות (קרעטשניף) ערך גדלות הצדיקים אות א עמוד ג.)

***
הצדיק ר' מיכל היה מחדש גדול של ניגונים, מוריני הבעש"ט התבטא פעם שהצדיק ר' מיכל'ע הוא מהנכנסים התדירים להיכל השיר ובוחר שמה ניגוני התעוררות ותשוקה,

(ספר השיחות (ליובאוויטש) קיץ ה'ת"ש שיחה דחגה"ש)

***
קבלה בידניו אשר ניגון זה [מהרה"ק מזלוטשוב] קראו הבעש"ט נ"ע בשם "ניגון התעוררות רחמים רבים". על ניגון זה אמר לי אבי שקבלה

חולה מאוד. הרה"ק ה"ר מעכילי לקח המטבע בידו ומישמש בה וזרקו מיד ליד, מימין לשמאל ומשמאל לימין, האיש עומד לפניו לשמוע מפיו איזה ברכה, והתאפק את עצמו מלשחוק. אכן הרה"ק לא בירכו, אדרבא אמר לאותו האיש איני יכול לעשות לה שום טובה. האיש הלך מאתו אל חבריו שישבו שם למטה לצד מערב, וסיפר לחבריו מה שעשה הרב ומה שהשיב לו, והיה להם הדבר הזה לשחוק ולעג, כי ידעו שאשתו היא בשלימות הבריאות כראוי, ושחוק ולעגו על הרב ה"מ עד למדי. לאחר כמה מינוטין ובא שליח מביתו להבית המדרש ואמר לאותו האיש שנתן הפ"נ בדרך ליצנות, מהר לך אל ביתך כי אשתך נחלה פתאום והיא מסוכנת. האיש הזה נבהל מאוד וכן כל חבריו נבהלו, ורץ אותו האיש לביתו וכל הפעולות והרפואות שעשו לה לא הועילו לה, ומתה פתאום רח"ל. מובן הדבר היטב שנעשה שנהא גדולה ביניהם ובין הרה"ק הרי"מ, רק מחמת מורא הוכרחו כולם לשתוק. כן התנהג זמן מה.

(סיפורי צדיקים סיפור טו)

***
שמעתי ממרן מהר"ש זצ"ל פרשת תולדות תרמ"ח בקאברין במוצש"ק. אחד מאנשיו של ר' מיכל ז"ל אירע לו פעם אחת בשגיאה או קרוב למזיד שנגע בקדושת שבת (כן אמר בזה"ל וכוונתו לחלול) והתמרמר מאד ובא להרב שרוצה לקבל עליו תשובה, ונתן לו תשובה חמורה מאד בתעניתים וסיגופים ועל המשך זמן רב. ובתחילה בעת שנפשו היתה מרה לו קיבל עליו והתחיל לעשות, ואח"כ נתקרב קצת, וגם ראה שאי אפשר להחזיק לפי כוחו תשובה כזאת, וגם תזיק לפרנסתו. ושמע שהבעש"ט יהיה בעיר אחת, ובא אל הבעש"ט וסיפר לו כל העובדא והתשובה, ענה לו הבעש"ט לא תעשה מעתה מאומה, ורק שתתן איזה לטרות נרות לבית הכנסת, שידליקו בעת התפלה ושילמדו אצלם. והענין אף שהיה אצלו גופא לחידוש איך שהקל אצלו כל כך, אך אף על פי כן עשה כן וישא הנרות ולא השיג את השמש מהבית הכנסת, והלך ותלה את הנרות אצל העמוד והלך לו, ובא כלב ואכל הנרות. אחר כך חזר האיש וראה שנאכלו הנרות והיצר לו מאד (וזה היה מהקפדת הרב ר"מ), ובא בבכיה להבעש"ט ואמר לו אתם הקלתם עלי, הלא נראה מהשמים שאינם מקבלים תשובה כזו, שהכלב אכל הנרות. והשיב לו שאין זה כלום, תיקח נרות אחרות ותתנם להשמש שידליקם בעת התפילה, וגם אמר לו שילך להרב ר' מיכל ויאמר לו בשמו שיהיה על שבת בעיר פלונית, ושרצונו שיבוא ר"מ אליו על שבת. וכן עשה ואמר לר"מ ונסע על שבת, ואיחר מאד בדרך עד שהיה קרוב לבין השמשות, והבעש"ט כבר התפלל מבעוד יום, ובא לבית הבעש"ט וראה שאחוז הכוס בידו לקדש, והתמהמה בהכוס שהחזיק על ידו שלא כפי המשוער, וחכה לר"מ שיבוא וכשבא אל הבית התחיל הקידוש וגמר אותו, אח"כ אמר לר"מ תראו איך להחמיר בתשובתו של יהודי, שיהודי שמקבל עליו תשובה תיכף סר הרע ממנו, איר גלייכט אים צו זיך (אתה משווה אותו אליך, כי הוא הורגל בסיגופים) ואין צריך לסיגופים על העבר, הלא תראו איך שברגע היה יכול (בעצמו) לנגוע בקדושת שבת.

(כתבי ר"מ (כת"י) אות נג)

***
ידוע שבעת התגלות אורו של רבנו הבעש"ט זצ"ל, היו חכמי בראד, ובראשם רבם הידוע בשם הרה"ק ר' חיים צאנזער, ממתנגדיו החריפים. וכשהרגיש בהם הבעש"ט הק' ורצה להכניעם אליו, שלח אליהם את תלמידו הרה"ק מוהרי"מ מזלוטשוב זצ"ל, לשבות אצלם ולהאירם דרך רבנו הבעש"ט זצ"ל, ונסע אליהם לשב"ק, והמה לא הכירוהו. ובשבת החבריא שלהם יחדיו בליל שב"ק ובראשם הר"ר חיים, נענה הר"ר חיים להחבריא בלשון הקודש ואמר, "הידעתם ר' ישראל בעש"ט אין לו שום ידיעה בחכמת הקבלה", וכששמע זאת הרה"ק מזלוטשוב, לא ענה לדבריו כלום, וכן נשנה הדבר בסעודת יום שב"ק, וגם כן לא ענה הרה"ק מזלוטשוב לדבריו, וכשנשנה הדבר בפעם הג' בעת סעודה שלישית, ובחדר שישבו היה נעדר אור, התאזר הרה"ק מזלוטשוב, ואמר, בזה"ל ר' ישראל בעש"ט יש לו ידיעה בחכמת

בידו, אך לא הייתי יודע מי הוא הצדיק, וכאשר באתי אל הרב המגיד הקדוש מהרי"מ זצ"ל מזולאטשוב כאשר פתח פי קדשו לומר תורה אזי כל הספיקות שהיו לי בתורה כולם נתיישבו לי, וכאשר פסק לומר חזרו לי הספיקות למקומן, אז ידעתי אשר מפתח התורה בידו.

(גדולים מעשה צדיקים עמוד נ. תורתו קב ונקי)

קבלתי מהה"ק ר' איציקל שיחי' [הרה"ק מלובלין זי"ע] כי תורתו של המגיד ר' מיכלי לא היה בו שום ספק כמו דאיתא (עי' זח"ג קכד ע"ב) בגן עדן דלית ביה ספיקא.

(ישמח משה ח"ג ליקוטים עמוד צ.)

... מעשה נורא מהחולקים עליו בזולאטשוב.

הרב הצדיק הקדוש המפורסם מרן ר' נתן דוד זצוק"ל משידלאווצי זי"ע, היה דרכו בקודש בכל קודם חג הפסח שלח לדודו הרב הצדיק הקדוש המפורסם ר' משה מלעלוב זצוק"ל יין וי"ש לפסח הנעשה בביתו, והרה"ק ר' משה שלח בחזרה להרה"ק רנ"ד הנ"ל מצות שמורה. ויהי פעם אחת כאשר שכר שליח, לא רצה המשמש ליתן להשליח כי אם רובל כסף אחד, והשליח לא רצה פחות מאחד רוב"כ ועשרים קא"פ. ענה הרה"ק רנ"ד זצ"ל למשמשו תן לו כמו שחפץ כי שוה הוא. וכבוא השליח לפני הרה"ק ר"מ זצ"ל ונתן לו כנ"ל. וגם הוא נתן לו בחזרה כנ"ל. ובעת פטירתו ממנו להלוך נתן להרה"ק ר"מ את ידו כנהוג. החזיק הרה"ק ר"מ בידו והתחיל לספר מעשה זו, ולא הניח את ידו עד גמרו,

וכן סיפר: מרן הקדוש רבי ר' אלימלך זצ"ל בעהמח"ס הקדוש נועם אלימלך. פעם אחת ישב בסעודת ראש חודש עם החבריא קדישא שלו,

באו שני אנשים לשם ועמדו על הפתח, ענה הרבי ר' אלימלך ואמר לאנשי שלומי, הראיתם מימיכם אנשים ערומים בלי לבושים כאלו שני האנשים. ואנשי שלומי כשמעם זאת, הביטו בעין יפה על האנשים האלה, ואמרו הלא לנו נראים האנשים האלה לבושים כנהוג. ענה הרבי ר' אלימלך ואמר לא על לבוש גשמי אני אומר כי אם על לבוש מצוה. מימות אדם הראשון עד עתה לא ראיתי איש ישראלי ערום בלי שום מצוה כמוהם, אך כל זה גרם להם על אשר פערו פיהם להלשין ולחלוק על הרה"ק איש אלהים רבי ר' מיכלי זצ"ל מזולאטשוב. אח"כ קרא הרבי ר' אלימלך לשני האנשים ההם, ואמר להם קרבו אלי ושבו פה, וישבו. עתה הגידו לי מה המעשה הזו אשר עשיתם ואשר חטאתם לילך כל כך ערום. והתחילו להתודות את חטאתם, ואמרו כן הוא כאשר רבינו דובר, נחנו מרינו ופשענו נגד הרב הקדוש האלקי רבי ר' מיכל זצ"ל, על בן באה עלינו הצרה הזאת, ונלקח מאתנו כל מצותינו וזכותינו. ענה הרבי ר' אלימלך ואמר להם, עתה ספרו נא אלי כל המעשה, ואל תכחדו ממני דבר, אולי אכפרה בעד חטאתכם להמציא לכם כופר וחנינה תיקון לנפשותיכם.

ענו ואמרו, אנחנו איתן מושבינו בעיר זולאטשוב, היינו נגידי ארץ עתירי נכסין, והיה לנו בית חומה גדולה ומפוארה, דירות רחבים ומהודרים לשנינו. כיס אחד היה לכולנו כל עסקינו היה לשותפות. איש אחד היה לשנינו כותב וחותם מנהל פנקס מסחרינו, לו היה בית דירה סמוך לבית חומה שלנו. ואסף גם הוא הון מעט כששה מאות רוב"כ. ויהי ברבות הימים נתנו עינינו בבית דירה של הכותב הנ"ל, ורצינו לקנות מאתו למען יהיה רחבת ידים ומגרש לבית חומה שלנו, וגם לעשות גינה לטייל בו, ולנטוע בו עץ כל פרי. ויהי כי שאלנו מאת הכותב שלנו דבר הזה, ענה ואמר לנו מה לכם לבית דירה שלי, המעט מכם ביתיכם על תילו בנינו. והקטן גם זאת בעיניכם לישא עין בבית הקטן שלי, לא אמכור לכם.

ענינו ואמרנו לו, אם תמאן ומרית את פינו בדבר הזה, דע לך כי עוד לא תהיה לנו לכותב ומנהל שלנו, איש אחר ימלא את מקומך. והאיש הזה דימה בנפשו, הלא לא עני ואביון אנכי להשתחות להם בעד אגורות כסף או ככר לחם, הלא בשש מאות רוב"כ אוכל להמציא פרנסתי בכבוד בעזה"י ולא אפנה לעזרתם, שוא תשועת אדם וכן עשה. ועשה לו מסחר בחנותו אשר לו בבית דירתו, ונהפך עליו הגלגל,

בידו ממה ששמע מאביו בשם זקנו שקיבל ממורו הרב המגיד ממזריטש שהיה נוכח באותו מעמד, שלפני ההסתלקות ציווה הבעש"ט לנגן "התעוררות רחמים רבים" שחיבר הצדיק ר' מיכעלע מזולאטשוב, וכשסיימו לנגן הואיל הבעש"ט לומר "אני מבטיח לדורותיכם, מתי, היכן, ומי שישיר ניגון זה של התעוררות רחמים רבים בהתעוררות של תשובה, הרי בכל היכל שאמצא בו אשמע ישנם מלאכים המעבירים ידיעות ובשורות לנשמות, ואצטרף לשירה ואעורר רחמים רבים על השרים בעלי תשובה" מדברי הרה"ק רבי יוסף יצחק מליובאוויטש בשם אביו הרש"ב נ"ע.

(ספר השיחות (ליובאוויטש) ה'תש"ג עמוד קעב)

בבראד היה גביר אחד למדן גדול ואיש הולך ישר, שמו ר' זלמן פערילס, והיה מהדר לעשות שידוכים עם גדולי הדור ומיוחסין שבישראל. חתנו הראשון היה שמו ר' סענדיר חיים, אמו היתה בת הגאון הקדוש בעל תבואות שור.

וסיפר הוא לאבי ז"ל איך כאשר בא המגיד הקדוש מהרי"מ ז"ל לבראד היה מתפלל בהקלייזל שהיו קוראים אותו חסידים שטיבל, ובאמת היו כל המתנגדים מתפללים שם, וכן ר' זלמן פערילס גם כן היה מתפלל שם. והיה דרכו של הקדוש מהרי"מ שבא בכל יום בשעה י"ב ולקח את הטלית על כתופו, ועמד כך שתי שעות, ואחר כך לבש הטלית ותפילין והתפלל ונתרעשו הולמדים מאד מזה ורצו לשאול אותו על זאת, וכאשר קרבו אצלו לשאלו נפל עליהם אימה ופחד ולא יכלו לקרב אצלו.

והיה שם גדול אחד שמו ר' מענדל ואבי היה מכיר אותו, וגם ממנו שמע את כל הדברים האלה וגם הוא נפל עליו אימה לשאלו, והסכימו אשר ר' זלמן פערילס ישאל אותו, יען כי הוא עשיר גדול ולבו חזק כדרך הנגידים על הרוב כידוע. וניגש אליו ואמר אליו בכבוד גדול, מה שאתם באים בשעה י"ב אין אנחנו מהרהרים על זה כלל, כי מסתמא אינכם מוכנים קודם, אך זאת לתמהון לנו מה שאתם עומדים בכל יום ב' שעות אחרי זאת, מה זה ועל מה זה. השיב לו אין בכאן למדן גדול מכם שישאל אותי. וענה לו, יש בכאן לומדים אשר איני מגיע לקרסוליהם, אמר לו ומפני מה הם אינם שואלים אותי. וענה לו מפני שהם עניים ולכם נשבר ויריאים לגשת לפניכם להתווכח, ואני למדן ועשיר ולבי חזק. אמר לו הרי גם אתם מודים אשר התורה אינה שואלת אותי על איחור תפילתי, כי יש אנשים גדולים יותר בתורה ומעשים, רק ששים אלפים רוב"כ שואלים אותי, לא יזכו ולא יראו ששים אלפים רוב"כ שאני אומר להם מדוע אני מתאחר להתפלל.

(גדולים מעשה צדיקים עמוד מג)

...

טעם לאחור תפלתו מהרה"ק מאפטא.

וכאשר סיפר אבי הדבר הזה [סיפור הנ"ל] להרה"ק מאפטא, פתח ואמר לאבי: אני אומר לכם טעמו של הקדוש הרי"מ שהיה מתאחר כל כך בתפלתו הקדושה שכאשר מתחיל היום ובני ישראל מתפללים להשי"ת, זעירין אינון שיזכו שתפלתם תעלה כל כך לפניו יתברך. זה מחמת שתפלתו אינו כראוי, וזה מחמת מעשיו הקודמים העומדים למסך ומכדיל בינו ובין הקודש. והקב"ה חושב לבל ידח ממנו נדח, אשר ח"ו לא ידחו תפלות ישראל, וזה תקנתם שתפלת צדיק הדור נעשה לבוש לכל תפלות ישראל המתעכבים בחוץ, ומתלבשים בתפלתו של צדיק הדור, ויש להם עלייה לעלות. המגיד הקדוש מזולאטשוב ז"ל הוא היה צדיק הדור, וממתין עד שיגמרו קהלות ישראל תפלתם, ואז מתפלל הוא, ונתלבשו כל תפלות ישראל בתפלתו הקדושה, והמתפלל אחר תפלת צדיק הדור תפלתו אין לה תקנה.

(גדולים מעשה צדיקים עמוד מג)

...

מפתח התורה בידו.

אמר לי אבי ז"ל ששמע מפה קודשו של הרב הקדוש מאפטא שאמר: זה אני יודע שצריך להיות בכל דור צדיק אחד אשר מפתח התורה

העליונה. ויהי כשמוע הדוכס מאתנו הדברים האלה, נכעס מאוד ושיניו יחרוק, וענה ואמר: עלי לבקש תחבולה לדבר הזה. בימים מועטים אחר זה אסף הדוכס השרים הדורים סביבותיו ועשה להם משתה גדול. אחר אכלם ושתם, הגיד לכם הדוכס חדשות, אשר מעולם חקר ודרש על דבר היהודים אשר יושבים תחתיו, ישפילו מידי שנה בשנה החק הקצוב להם כנ"ל, עתה נודע לי כל שורש הדבר. והגיד להם כל מה ששמע מאתנו. כשמעם ענו כולם הלא גם לנו כדבר הזה. אז פער פיו הדוכס, ואמר הלא ידעתם כי הוון עתק אשר לי ולכם השחית זה ימים רבים, עתה משפטו ח"ו להרים ראשו. בעוד שלשה ירחים נעשה משתה, ונשלוח העירה שופטים להביאו ולשפוך את דמו, מיד הסכימו כולם בפה אחת. בת יחידה היה להדוכס, כשמעה את הדר פני הרה"ק זצוק"ל מעין שופרי' דרבי יוחנן, נתנה עיניה ח"ו לשלוט בידה להכות ח"ו על לחיו, טרם יומת על ידי שר הטבחים, וכן נגמר ביניהם.

שני יהודים מזלאטשוב היו שם אז ביום המשתה, אשר סבבו בכפרים כדרכם לקנות אחר גמר המשתה עורות ארנבים ושוועלים, אשר אכלו השרים מצידם. וגם המה יבואו שמה למכור דברים קטנים, נזמים וטבעות וכדומה. ענתה שפחה אחת המבשלת, ואמרה לאחד מן השני יהודים, תן לי זוג נזמי אוזן אשר בחרתי לי, ואגיד לך דבר אשר כל הונך תתן בעדו. ודימה בנפשו כי תגיד לו דבר מסחר אשר ירויח בזה הרבה כדרכה פעם בפעם, והנזמים האלה נתן בעצמו בעדם שני זהובים, והיו יקרים בעיניו לתתם לה, אך בכל זה חשב בלבו בטח ירויח על ידה כפלי כפלים. לזאת נתן לה הנזמים והגידה לו את כל אשר נעשה על דבר הרה"ק ר"ר מיכלי זצוק"ל. ויהי כשמעו היתה כמשחקת בעיניו וגער בה: מה לו לשר שלכם עם הרב שלנו, אין זה כי אם תואנה להוציא ממני הנזמים. אולם הוא לא הפציר בה להחזיר לו הנזמים, יען כי פעמים רבות הרויח על ידה, על כן לא חפץ לריב עמה על הדבר הזה והלך לדרכו.

אולם החל רוחו לפעמו בקרבו על דבר הזה, מאמין ואינו מאמין. ולכל זה לא עצר רוחו עוד לכתת רגליו ליתר הכפרים כדרכו, כי אם שב תיכף העירה. ויגשו לפניו לאכול סעודת הלילה, ולא נתנו לבו לאכול ולא טעם מאומה, ולא החריש עוד, ובחפזו רב רץ לבית הרה"ק זצוק"ל להגיד ולספר לו כל לבו. ויהי כאשר קרב להיכל קדשו של הצדיק, ורצה לפתוח הדלת לבוא לקודש פנימה, עמד בעדו אחד מהמשמשים המקורבים, ונתן עליו בקולו איך תעיז פניך לילך כל כך בבהלה, להיכלו אומר כולו כבוד, בלי רשות. ומה גם כי לא תוכל כעת ראות פניו, כי סגר את עצמו להתבודד כדרכו בקודש, עתה ספרה נא לי ואני אגיד לרבינו בעת יפתח את היכלו. ויהי כאשר הגיד לו כל הנ"ל, גער בו המשמש בנויפה, איך מלאך לבך וחפצת להדאיב נפש צדיק בדברי הבל ותוהו, כי מה לו להדוכס עם הרב שלנו, עין השר לא שזפתהו מעולם. ואין לו דין ודברים עמו. אין זה כי אם חשקה נפשם בבית החצר של השר להתל בך, על כן בדאו מלבם דברים האלו להפחידך. והאיש הזה בשמעו דבר זה נתן ת"ח להמשמש אשר הציל את נפשו מבוא בדמים, כי אם דיבר דברי שוא האלו לפני רבינו הקדוש אז שרפו בהבל פיו הקדוש.

ויצא מלפניו ופגע באנשים וסיפר לפניהם כל המאורע והודה להשי"ת על זה. ויהי במשלוש חדשים ביום הילולא של אביו הרה"ק האלקי ר' יצחק מדראהביטש זצ"ל, פתאום באו העירה שני רוכבי סוסים וכלי זיין בידם, ועמדו לפני בית הרה"ק והגידו כי הדוכס הנ"ל שלח אותם לקרוא להרב לבוא עמם אל חצר השר. ותהום בל העיר ותתפעם רוחם, כי זה היום למועד אשר דיבר אותו האיש הנ"ל. עתה נודע כי לא דבר ריק הוא, אך להרב לא ספרו דברי היהודי, כי אם דברים אחדים אשר השר שלח לקרוא לו. ויאמר להם הרה"ק: הלא ראיתם בעת גשתי לפני העמוד להתפלל, נסוגותי אחר כמה פעמים, ויראתי לגשת כי אדוני אבי הקדוש זצ"ל עמד מול פני, וידעתי כי חדשות נולד, עתה הנני רואה כי כן הוא, ועתה אל תעצבו לכו והגידו להמשולחים כי אחר התפלה בטח אבוא להשר. ויהי כי התמהמהו השלוחים, ויוסף השר עוד

וירד עשר מעלות אחורנית, ומטה ידו עד כי עולליו שאלו לחם ופורס אין להם. ומאד נכמרו רחמיו על יוצאי חלציו, ונפשות ביתו, ומאד דאבה נפשו בראותו כי איש אחר עמד תחתיו על משמרתו ועל פרנסתו, עד כי היצר לו מאד. לזאת חילה את פני אנשי חסד לבקש מאת הנגידים הנ"ל. אולי יכמרו רחמיהם עליו ועל צאצאיו להשיבו לאיתנו הראשון ועל משמרתו, למען החיות בניו ולכלכלם לחם לפי הטף, וכן עשו. והשבנו להם בזאת נאות לכם לספחו למסחרתינו ועל משמרתו הראשון, אם יעמוד בנסיון למכור ביתו בעד שליש דמיו, ודמי שבוע יקח גם כן שליש מהקצבה הראשונה, והכותב הנ"ל בעבור הלחץ זו הדחק נענע להם ראשו, וקיבל שליש דמי הבית, וכתב להם שטר מכירה כדת. רק במקום שכותבין כל זה נעשה "מרצונו שלא באונס". כתב "כל זה נעשה "באונס שלא ברצונו". ואולם כי יכאב עליו בשרו ונפשו תאבל על דבר הזה, על כן לא הוציא חדשו, עד כי גוע והלך לעולמו ושבק לן ולכ"ח.

ויהי כי נודע פטירתו לבניו הקרובים והרחוקים, והמה לא ידעו מכל הרפתקאות אשר עברו עליו זה זמן לא כביר, חשבו לבטח כי נשאר להם עזבון רב והוון עתק מכסף וזהב ובית, ולכל אחד ואחד יגיע מנת חלקו כראוי. לכן עת אחד באחד יפגשו באם הדרך בנסעם למחוז אביהם, התחילו להתוכח ולהתקוטט יחד. זה אומר אני אקח בית נחלה לקבוע שמה דירתי, כי אין לי שום בית דירה במקומי. ואתה תקח בעדו בכסף וזהב. וזה יחרוק עליו שיניו, הלא לך לא יחסר כי אם דירה, ואני כספי נמס למים לשכור חנות, אשר כבר נתתי לכמה מאות ר"כ ומדוע לא אקח אני הבית עם החנות, למען תהיה לי לבית נכותה. ויהי כי החלו לריב נגמר בעיניהם כי הנגידים הנ"ל המה יפשרו ביניהם לתת לכל אחד כמשפט. לכן תיכף כבואם העירה הלכו מיד לבית הנגידים הנ"ל, והציעו לפניהם טענותיהם. ענו להם הנגידים ואמרו מה לכם לריב בטוען ונטען על דבר שוא ותוהו. הלא לכם אין חלק ונחלה בבית אביכם כי זה כחודש ימים אשר מכר לנו את ביתו בעד שני מאות ר"כ. האנשים האלה כשמעם זאת ויתעצבו מאוד, והיטב חרה להם וכחשו בפניהם. וענו היתכן שימכור את ביתו שמחירו שש מאות ר"כ בעד שני מאות, לזאת הסכימו כולם לערוך מלחמה וקרב עם השני נגידים הנ"ל, להציע טענותיהם בפני מרא דאתרא הרה"ק איש אלהים רבי ר' מיכלי זצוק"ל. והלכו כולם להרה"ק לדין, וככלות טענותיהם של התובעים, אמר הרה"ק להנגידים הנתבעים מה תשיבו על טענות האלו, הוציאו תיכף שטר מכירה והניחו לפני הרבי ר"מ הנ"ל. ויען כי דובר שקרים לא יכון לנגד עיני צדיק ושטר הזה נעשה באונס ושקר. על כן פרחו אותיותיה ונשאר נייר חלק. ואמר הרה"ק להשני אנשים האלו, באתם אלי לצחק בי להראות לי נייר חלק ולבן, ומעשה לבן. וקרע הרה"ק השטר לשנים עשר קרעים וישליכו ארצה. והאנשים הנגידים הנ"ל נלקטו ונשמטו אחד לאחד, וילכו לביתם סר וזעף, אך בקרבם ישימו ארבעם ושפתותיהם נעות כי יחזו לנקום נקם ברבינו הקדוש רבי ר' מיכלי ח"ו.

סמוך לעיר הנ"ל היה דר דוכס אחד ושר גדול, אליו ינהרו כמה שרים וישתחוו לו. האנשים האלה שמו פעמיהם להדוכס, ונכנסו עמו בדברים עד כי השמיע צעקתו בפניהם על היהודים אשר יושבים תחתיו בגבולו, זה בפאכט (מוכס) וזה ברחיים וזה באוראנדא (פונדק) לאמר: כבוא תקופת השנה לעשות קונטראקט (חוזה) חדש על שנה הבאה, כל אחד יתנצל כי לא יוכל לתת שכר הקצבה מימים ימימה ויתעקש להוזיל לו את עסקו המחזיק אצלו, לא ידעתי מדוע לא יוכלו לעמוד על מקח הקצוב בכל שנה ושנה. ענינו ואמרנו להדוכס הלא תדע אדונינו כי בעירנו יושב רב אחד, וממנו נסכה כל זאת, הוא גזר אומר לבל יסיג איש את גבול יהודי אחיהו, ואל יתן עינו במה שאינו שלו, אף גם אם יתנו לו בחצי דמיו, וכל איש אשר ימרה את פיו יענישהו בקסמיו ובכשפיו, וקבע את קובעיהם נפש. על כן יחילו וירעדו כל איש יהודי לשכור מן השר שום דבר במקום אשר יחזיק איש מכבר, ובעבור זאת יכבידו אנכפם על כל שר, להוזיל להם עסקם בכל שנה כי ידם על

שלוש רוכבים רבים עם כלי זיין בידם, ויחפזו לבוא לבית הרה"ק בחרי אף, אולם לכל זה לא הרהיבו עוז בנפשם ולא עצרו כח לגשת להיכלו, אך כל בני העיר מקטנים ועד גדולים צעקו בקול בכיה, ויתגוללו ברחובות קריה ותעל שועתם השמימה.

אחר התפלה, אנשי העיר נסבו על בית הרה"ק מנער ועד זקן, וגעו כולם בבכיה, והלכו כולם עם הרב עד בואם לפני הארמון אשר להשר הדוכס. ושם גדר גדול הוקף מסביב, שמה העבירו כרוז מי האיש אשר יעבור גדר הזה ליכנס עם הרב דמו בראשו, לבד הרב עם האנשי החיל. ושמה עמדו להקת משוררים בתוף ונבל וכינור ויזמרו בקול, למען לא ישמע אנקת היהודים בעת ישלח ידו של שר הטבחים ח"ו בהרב. שר הטבחים ובת השר עמדו נכון זה בחרבו לשלוף אל הרב, וזו ידה פשוטה לעשות בהנ"ל. שמה בהארמון היו כט"ו חדרים. בתוכם המון המונים שרים ושרות לראות ח"ו נקמת הרב, משפט נימוס היה להם כי השר אשר ממנו משפטו יצא, חלילה לו לעמוד לראות שפיכות דמים אשר לרגליו גזר דינו. לכן ישב לו השר בטרקלין האחרון, וסגר הדלת לפניו.

וכאשר נגש הרב לחדר הראשון, ותיבש ידי תופש כנור ותוף ונבל וחליל, ונשאר עמדו על מעמדו. והיושב לא יכול לעמוד. המכה בתוף, יד אשר השפיל להכות בהתוף, לא יכול להרימה. ידו השנייה אשר בגובה, לא יכול להשפילה. כן כולם עמדו כגולם בלי שום חוש השמע והדיבור. והשר הטבחים נשאר בהרמת יד ובחרבו, הבת של הדוכס ידה הפשוטה נלאה להשיבה, ובין כך כל המונם נשאר כדומן על פני השדה, ומשפט אבימלך היה להם. והרב בתום לבבו עבר בתוכם, לשאול להם מה ראו על ככה לקרוא לו. אך אין פוצה פה ומצפצף, ואין עונה לו בכל קוראיו. לזאת בא הרב לחדר השני וכן להשלישי וכן לכולם, עד בואו לחדר האחרון. מיד רץ הדוכס לקראתו, ואמר לו מי אתה ומי הביאך עד הלום. ענה הרב הקדוש, אני מזרע היהודים כאלו אשר בששה עשר דורות אשר לפני לא נמצא בהם שום דבר עבירה, ואיני יודע מי הביאני עד הלום. תמה הדוכס ואמר הלא זה בודאי היהודי מוצל משר הטבחים ומחרבו הקשה, מיד רץ לראות מה היה לו,

וכראותו כולם עומדים כאבנים, נפל ארצה לפני הרה"ק וישא קולו ויבך חטאתי לפני אדוני, לא אוסיף שלוח ידי נגדו, אף גם לפגום כבודו בדיבור קל. ואתה חלילה לך מחדל להתפלל בעד נפשות האלו, להחיותם ולהשיבם לאיתנם כבראשונה. ענהו הרה"ק אם את הדבר הזה תעשה, להעביר קול בכל גבול ממשלתך וממשלת שרים האלה העומדים פה, ולשים אותה לחוק לכתוב ונחתם בספר, למען לא ירים איש מכם לנגוע בהרמת יד נגד שום איש יהודי אשר תחת גבולכם, וכל יהודי אשר לו אחוזת פאכט או שום חלק בגבולכם, לא יעברו מאחוזתם, ולא להכביד עליו להוסיף על חלקו אשר עליו מימים ימימה, ולא בשום דבר קטן או גדול להפחידו חלילה, וכולם יכתבו ויחתמו על דבר הזה בפני, אז יחיו ויעמדו וישבו לאיתנם כבראשונה. השר הדוכס כשמעו זאת לא איחר לעשות כאשר צוה הרה"ק, ושב כולם לאיתנם, לבד הבת של הדוכס נרפאתה על כל חוליה, לבד זאת אשר נשארה ידה פשוטה, ותיבש ידה כמקדם בהרמתה. וכראות השר צרת הבת שירה נשארה פשוטה, נפל ארצה וינשק רגלי הרה"ק, ויזעק וזעקה גדולה במר נפשו, הלא זאת בתי יחידתי יקרה היא מנפשי, ואיככה אוכל וראיתי בהרעה אשר מצאה. ועתה איש קדוש נא תשא חטאתי ורפא נא לה, גם זאת אעשה לאדוני, הנה שני היהודים אשר הבאישו רוח אדוני לפני ודברו סרה עליו, והמה היו בקושרים למען יחם לבבי על אדוני, אשלחה להביאם פה ואעשה בהם משפט מות, למען אדוני ינקום נקמתו בהם, פעמיו ירחץ בדם הרשעים האלה. ויען הרה"ק זצ"ל בגודל צדקתו, גם זאת אעשה לך, אולם חלילה לך לנגוע ולהזיק צפרניו של אחד מהם, ולא עליך לתבוע מהם, השופט צדק ישפוט משפטי ויריב את ריבי. בלשון הזה ספרו השני אנשים הנ"ל לפני מרן הקדוש רבי ר' אלימלך זצ"ל.

ענה הרבי ר' אלימלך: לכן כך היה התובע עלבון של עלבונים רב את ריב של הרה"ק רבי ר' מיכלי זצ"ל, והאלו השני אנשים ירדו עשר

מעלות אחורנית, ונפלו מטה מטה וסבבו מעיר לעיר, להשתחות בעד אגורת כסף וככר לחם עדי בואם הנה. לזאת עד היום לא היה תקומה ותיקון לנשמתם של אלו, אמנם היום כי התודו חטאם ואשמם אשר עשו לפני ערת ישראל, ובוה סר עונם וחטאתם תכופר. ואחרי עבור חודש ימים האנשים האלו הלכו לעולמם למקור שורש נשמתם אשר משם נחצבה, ושבקו לנו ולכל ישראל חיים אס"ו.

כל המעשה הנורא הזו סיפר השליח לפני הרב הקדוש ר' נתן דוד זצ"ל. ענה ר' נתן דוד זצ"ל למשמשו, עתה ראה כי ראוי היה השליח לתת לו שכר שליחות כמו שהיה חפץ, יען היה מסוגל לעצור כח והחוש לתפוס ברעיונו כל המעשה, בלשון ששמע מהרב הקדוש ר' משה מלעלוב, בעת החזיק ידו בידי הרה"ק ר' משה, כי הרה"ק ר"מ שכל את ידיו במכוון להכניס כל זה במוחו של זה למען יספר לי.

(התגלות הצדיקים דף כא)

***

מעשה היה אצל הרה"ק הרבי ר' מעכילע המגיד מזלאטשוב זצ"ל שהיו לו עשרה בטלנים, והיה נותן להם קצבה [וואכין געלט] ארבעה זהובים לשבוע, והם היו יושבים בבית המדרש, וכשלא היה לו ליתן להם הספקתם היו הם בעצמם ממציאים להם הלואות והוא היה פורע עבורם. פעם אחת היה להם יסורים וטרדה מן ההלואה, ונכנסו אליו ואמרו לו, רבינו אין אנו מבקשים הוספה ח"ו, אלא שרבינו יתפלל להשם יתברך שיהיה לו לתת לנו הספקתנו, ולא נצטרך לבטל הזמן ולטרוח על זה, והלך למקוה לעשות ישוב הדעת, ושמע קול לו בזה הלשון איי מעכילע מעכילע, האב איך זיך א פנים אין דיר גאר גינארט וויא ווייסטו דען ניט אז זייער ביסל יסורים איז בא מיר טייערער פון זייער לערינען אין דאבונען (האינך יודע, קצת היסורים שיש להם יקר אצלי מתורתם ותפילתם).

(ברכת אהרן (ברכת שלמה) פתגמין קדישין עמוד יא)

***

מדת הבטחון

מעשה היה בדור שלפנינו אצל הצדיק הגדול ר' מיכל מזלאטשוב, אשר הוכיח איש אחד עבור מדת הבטחון, והאיש הנ"ל התנצל לפניו כי הוא בוטח בה' ית"ש, ואמר לו הרה"ק ר"מ אם תרצה ללמוד מדת הבטחון בא ואשלחך לאיש פשוט אחד וממנו תלמד מדת הבטחון ותדע עד היכן הדבר מגיע, ונתרצה לו האיש וקבע לו זמן שיבא אליו ויכין את עצמו לדרך לנסיעה רבה. וכן עשה ובא ליום המוגבל. ויתן לו הרה"ק על הוצאת הדרך, שיספיק לו הוצאות עד בואו שמה לא יותר, ויצוה עליו לנסוע לק' בארדיטשוב, ולחקור אחרי הגביר פלוני ותתאכסן אצלו, כי תאמר לו משמי כי אנכי צויתך להתאכסן אצלו. וממנו תראה את כל מגמתך אך ראה להביט בעין חודרת כי הגביר צנוע הוא במעשיו. ויסע האיש הנ"ל לבא"ד ויתאכסן אצל הגביר הנ"ל, ויקבלהו בכבוד גדול ויתן לו חדר מיוחד, ויאמר לו כל מחסורך עלי אבל הגידה לי מה מבוקשך. ויענהו האיש הנ"ל, כי צריך אני להתמהמה פה איזה ימים בדבר נסתר אשר צוה עלי רבינו הרב הקדוש ר' מיכל מזלאטשוב. ויהי אצלו שבוע שלם וירא כי הוא מתנהג בגדולות כגביר גדול ומסחרו גדול מאוד, ויום יום מביאים אליו שטרי פרעון מהרבה מקומות, והוא פורע לכולם ביומו. ויתפלא האיש מאוד כי לא ראה אצלו שום מדה מבטחון, כי ראה הכל מוכן לפניו. וראה אצלו הרבה משרתים כותבי הפנקס ונאמן וממונים ולא ידע מה ידע בהגביר, אך בדבר אחד הרגיש האיש הנ"ל כי ראה כל המפתחות מכל החדרים כולם מסורים לנאמנים, מלבד מפתח מחדר אחד אשר הגביר מחזיק אותו אצלו, ואיננו מאמין אותו לשום בן אדם. ושאל האיש הנ"ל לנאמניו, מה מונח שם בחדר המסוגר, ויענו לו כי שם הוא האוצר של הגביר והוא מחזיק אותו אצלו, אינו מניח לשום בן אדם להכנס שם. וגם ראה כי הגביר בעל צדקה גדול מאוד, ממש לא ישוער כי יוכל לחלק צדקה כל כך מהרווחת עסקים.

גועים צועקים, וישאל האיש להנשים אנה תוכלו ולמה, ויענו לו בבכי למיתה כי נשאר חייב להאדונים עבור שכירת הכפר, ואין לנו במה לשלם ובעלינו נמלטו ותפסו אותנו להמית אותנו (כי כן התנהגו לפני שרי פולין עם אבותינו). ויאמר להם האיש כי נכמרו רחמיו, אל תבכו אנכי אפרה אתכם. ויאמר להשוטרים הוליכני לבית האדונים ואנכי אשלם עבור השבויים, ויוליכיהו, וישאלהו האיש כמה מגיע, ויחשוב האדון חשבון הכפרים ויאמר לו שני מאות וט"ו אדומים מגיע לי, ויתחנן האיש לפניו אולי יקבלו קץ אדומים, ויאמר לו זאת לא אוכל לעשות כי הרבה סבלתי מהעניים האלה, וכמה פעמים הענקתי להם ואנכי איני אדון הכפר בעצמו כ"א פקידו, והוא רשע עריץ ושואף לדם וכמה פעמים קבלתי פקודה ממנו לתלות את היהודים, ואנכי חכיתי עד כה כי אמרתי אולי בין כך יוושעו מאיזה מקום, וגם ליהודים בעלי הנשים האלה עזבתי לברוח, כי דמייתי כאשר אכתוב להאדון כי הנשים ברחו, יפטרו הנשים מתשלומין אבל האכזר פקד עלי לאמר להרוג את הנשים, וע"כ לא אוכל להעניק פרוטה אחת מהסך הזה ויתן האיש להם השני מאות אדומים אשר קבל מהגביר, ועל ט"ו אדומים נתן להם משכון הט"ו שלו ועוד חפציים, ויפרדה את השבויים ויפטרו אותם וינתקו מוסדותיהם וילכו לביתם בשמחה, והאיש לא חכה לקבל תורה מהם וישב על העגלה ויסע לדרכו ערום וריק בלא חפציים ובלא כסף. ויזכור דברי הגביר אשר אמר לו קודם נסיעתו, והתחזק מאוד בבטחון חזק בכל שארית כחו, ויבוא בלילה לבית מלון אחד בעיר חמעלניק וילן שם. ובלילה בא לבית המלון הזה אורח נכבד סוחר גדול, וילינו שניהם בחדר אחד, ויהי כדברם זה עם זה כדרך אנשים מאין אתה, ויאמר האיש להסוחר מעיר פלוני הסמוכה לטאשט אנכי, ומי אביך הוסיף לשאול הסוחר להאיש, ויאמר ולמה לכם אם תוכלו להכיר את אבי אם אגיד לכם, כן ענהו, אנכי דרתי לפניכם בעיר הזאת, וזה כ"ה שנים מאת הפרדי ממנה. אבי פלוני הנקרא כן וכן, אמר לו האיש. ויאמר לו הסוחר מכיר הייתי אותו היטב, ואתה בנו, מה עסקך ומה מעשיך ואחייך הגדול איה ומה עסקי, וישאלהו על כל משפחתו, ויען לו על כל אשר שאל מאתו, וישבו כל הלילה ויפרוט לו האיש כל מסעו דרך איזה עיירות אשר יצטרך לנסוע, ויאמר לו הסוחר אם כן איפוא שאלה קטנה אשאל מאתך, בעיר פלוני יש לי מודע איש ישר ושמו כן וכן, ורצוני לשלוח לו הכסף ירושה אשר ירשנו יחד מקרוב לשנינו הנפטר בלא זרע, ולא מצאתי עד הנה אדם נאמן לשלוח על ידו, ועל הבי דואר לא רציתי לשלוח כי איני יודע האדרעססע (הכתובת) שלו, וע"כ כאשר עתה הקרה ה' אותך לפני אשר הכרתיך כעת לאיש ישר ונאמן, אבקשך לעשות המצוה הזאת ולקבל ממני את הכסף ותחיה את נפשו בזה, כי הוא איש עני ואינו יודע מהירושה, ועל אשר ידעתי את משפחתך כי לא תחפוץ כסף זרים, הנני שולח על ידך, אך תחקור אחריו ויאמר לו סימנים באיזה מקום לחקור ואצל מי. ויתרצה האיש ויקבל את הכסף מיד שולחו, ויתפרהו בבגדו למען יהיה שמור כראוי, ויתן לו הסוחר עוד מעות עבור שכר טרחה. ולא חפץ לקחתו, אבל הסוחר הפציר בו מאוד ויאמר לו כי הוא נותן לו כסף במתנה בעלמא לא שכר המצוה ויקבל ממנו. ובבוקר נסעו שניהם לדרכם, ויבוא האיש להעיר אשר יעד לו, ויתחיל לחקור אחרי האיש אשר רשם לו הסוחר הנ"ל, לתת לו הכסף אשר היה חתום אצלו, ואין יודע ואין מכיר, וישאל לזקני העיר ויאמרו לו טעית כי מעולם לא נמצא בעיר הזאת האיש אשר אתה מבקש, ויתמהמה האיש בהעיר איזה ימים ואין קול, ויצטער עוד ולא ידע מה לעשות בהכסף אשר קבל. ויסע משם בפחי נפש ויתמהמה מעט בביתו, ואחר כך נסע להרב הקדוש ר' מיכל, ויספר לו כל אשר קרהו, והצער והעגמת נפש שמקבל מהכסף אשר אין לו תובעים וכו'. ויאמר לו הרב זה לך שכר בטחונך, מעולם לא היה שם בהעיר איש כזה אשר חקרת, וגם אשר נתן לך המעות אינו איש כלל, כי הוא המלאך אשר נוצר ממצות פיקוח נפש אשר עשית בדרךך, ועלה לו אוצר עבורך מחמת בטחונך אשר התחזקת אז. והכסף שלך הוא ועשה בו כרצונך צדקה ומצות ה', והתחזק בבטחונך כאשר ראית במקום

ויהי האיש כל השבוע כמבולבל, כי חשב בלבבו לו יהי כן כי הגביר הזה הוא בעל בטחון גדול, אבל אנכי איך אוכל ללמוד ממנו, האם אוכל לחלק צדקה כמוהו, אשר אין לי מסחרים האלה, ואין לי פרוטה אחת לצרכי. ולא יכול האיש להתאפק, ויאמר להגביר הנני לגלות לפניכם כל מסתורי לבבי, הנה רבינו שלח אותי אליכם ללמוד מאתכם מדת הבטחון, ועל כן יהיה נא מטובכם לגלות לי האמת, כי הרבה הוצאה והרבה יגיעה עלתה לי עד בואי עד המקום הזה. ויקח אותו הגביר לחדר המסוגר הנ"ל ויסגור הדלת בעדם, ויאמר לו ראה והבט בכל סתרי החדר הזה כי הוא האוצר שלי, ומזה אני משלם כל שטרי הפרעון והצדקה אשר אתה ראית בעיניך.

ויבט האיש בכל החדר ולא ראה בו כי אם כסא ושולחן וארגז קטן, ויותר אין בכל החדר, כי ריק הוא מכל, כי אין בו רק שטרי חובות ופנסק מהצדקה אשר עולה סך גדול מאוד, ויחפש האיש בכל סתרי החדר והארגז ולא מצא מאומה. אז אמר לו כל בני ביתי סבורים כי בחדר הזה יש לי אוצר גדול אשר אני שואב זהב ממנו, אבל האמת עד לעצמו כי לרש אין כל בלתי בטחוני כי רבה היא, כי לכל הצטרכות אשר לי אני סוגר את עצמי בזה החדר ויושב על זאת הכסא, ואומר בלב נשכר: רבש"ע כך וכך מעות אני צריך היום לפרעון, בטחוני חזק כך כי תעזור לי ותתן לי כסף הנצרך בשעה הזאת, כדי שלא אכשל ח"ו, וה' הטוב עוזר לי מיניה וביה באותו יום, ואתה ראית הנהגתי והצטרכותי ומעולם לא לנתה פרוטה אצלי, כי בלילה הנשאר לי מהרווחת החוב, אני מחלק באותו היום לצדקה, וממחרתו עוזר לי השי"ת עוד על הצטרכות, וראה כי לא לשוא שלח אותך הרב לכאן, כי חזק אני בבטחוני בעמוד ברזל, ולעולם לא אמוט בעוה"שי"ת.

ובתוך כך הנה קול דופק על הפתח ויצא הגביר והנה, הביא לו נאמנו שטר פירעון מאדון אחד על כמה אלפים, ויאמר לו כי השליח ממתין על הפירעון. ויען לו הגביר אמור לו כי ימתין עד הערב, ויכנס לחדר שלו ויאמר להאיש הנ"ל עתה הגיע לי זמן פרעון על שלשה אלפים, ובטחוני חזק בהשי"ת כי יעזור לי ואסלק למועד אשר יעדתי, ובא וראה נפלאות הבורא אשר יעשה עמדי, ויצאו שניהם מן החדר והדלת סגר הגביר בעצמו, ויקח המפתח וישב בבית החשבון לעיין בחשבונותיו כמה מגיע להאדון הנ"ל עפי" חשבונו, והנה בא משרתו לאמר כי אדון אחד רוצה ליכנס אליו, ויאמר יכנס, ויבא האדון אליו והנה הוא קאפיטאן גדול מבעלי המלחמה, ובעת ההוא היתה מלחמה קאטארניע על עיר אטשאקעו, ויאמר אליו הקאפיטאן הנה קבלתי היום פקודה כי אסע למקום המלחמה לאטשאקעו, ובידי יש עשרת אלפים אדומים, ואין רצוני להובילם אתי אל מקום המלחמה פן אמות שם וזרע אין לי ולמי ישאר כל ההון הזה, על בן בקשתי מאתך תקבל המעות האלה לפקדון בידך, עד שובי מהמלחמה אם אהיה בחיים. ועכ"ז אני מעניק לך אלף אדומים ואם חלילה לא אשוב ראה תעשה צדקה בכספי ותבנה בית תפלה, ולצדקה יחשב לי בעולם האמת, כי ידעתך לאיש אמת כי תעשה ככל אשר דברתי. ונתרצה לו הגביר ויקבל ממנו הסך הנ"ל, ויתן לו שטר על סך תשעה אלפים אדומים, ויפטור מאתו וילווה ויברכו כי ישוב בשלום.

והאיש הנ"ל ראה את כל אלה, ויאמר לו הגביר הראית כי תשועת ה' כהרף עין, די ויותר הוא לך ללמד מדת הבטחון, כי זה הוא כל חיי האדם בעולם הזה להיות חזק בבטחוננו כעמוד ברזל, ולה' הישועה תיכף כרגע, ועתה לך לביתך כי בא מועד, וה' הטוב יעזור לך שיהיה לך מדת בטחון. ויאמר לו האיש כלה פרוטה מן הכיס ואין לי במה לנסוע לביתי, ויען לו הגביר הא לך שני מאות אדומים לדרךך, אבל דע לך כי עוד לא למדת שום מדה ממידות הבטחון הלא נסיתי אותך, והעבר אין, ראה והתחזק בבטחונך כי ה' יהיה בעוזרך, ויקבל האיש הנ"ל השני מאות אדומים, ויסע אתם לביתו. וברוך התפלא מאד על אשר ראה, וישב על העגלה נבוך ברעיוני לבבו. והנה קול יללה וצעקה גדולה נשמע ממקום לא רחוק, וירץ לראות מה הוא והנה שתי נשים אסורים באזיקים מובלים ביד שוערים, ואחריהם בניהם הקטנים הולכים בוכים מיללים

אשר שלחתי אותך, וה' יהיה בעזרך כי מאתו הוא הכל, וגם כח הבטחון בידו הנהו, והאדם צריך להתחזק בו כמאמר רבינו הבעש"ט ז"ל אשר להבעל בטחון הגדול א"א להעניש אותו בשום אופן מן השמים, ואם צריכים לענוש אותו באיזה דבר לוקחים ממנו מדת הבטחון, וממילא יכולים להעניש אותו, אבל אם הוא פיקח ומתחזק עצמו בבטחונו אי אפשר לעשות לו שום דבר.

...

סיפר הגה"צ מנארול (שליט"א) זצ"ל: פעם באו שני אנשים, חסידי הרה"ק רבי יצחק מאיר מזינקוב, לבחון את כ"ק מרן מהר"י מבעלז, שדיברו בו נכבדות עם נכדתו של הרה"ק מזינקוב. תוך שיחתם עם כ"ק מרן מהר"ש מבעלז סיפרו לו על מה שאירע אצלם: בתו של גביר גדול בעירם חלתה, וכל הרופאים אמרו נואש לחייה. בא בחור פשוט, בור ועם הארץ, שעבד כסבל בריחיים, והציע לגביר שאם יבטיח לו לתת את בתו החולנית לו לאשה, ירפא אותה. כיון שהיה בצרה גדולה, הבטיח לו. הבחור קיים הבטחתו, והיא חזרה לאיתנה. לבו של הגביר לא היה שלם לתת את בתו לעם הארץ, ברם היה מוכרח לקיים הבטחתו וכתבו ה"תנאים". כשקרב זמן הנישואין, ביקש הבחור שלפני החופה יתנו לו חדר מיוחד ונייר לכתיבה. הוא נכנס לחדר ושהה שם כמה שעות ויצא כשבידו קונטרס שלם, ביאור על שיר השירים בדרך הקבלה. לאחר נישואיו נהרו אליו אנשים רבים להיושע מפיו, אבל איש לא היה יכול לתהות על קנקנו, כי הרי היה ידוע ומוכר לכל כאיש פשוט. שאלו האנשים חסידי זינקוב את כ"ק מרן מהר"ש מה דעתו על איש זה. שאל אותם מרן אם ראוהו פעם לומד תורה? אמרו: לא. האם ראוהו מתפלל? אמרו: לא. אמר מרן: דעו שהוא טמא ומטמא ואסור לעמוד בד' אמותיו, כי הוא מסיטרא אחרא ר"ל,

ואספר לכם מעשה שהיה בימי הרה"ק הרבי ר' מיכלי מזלאטשוב. כפרי אחד חקר את האחוזה מהפריץ והיה עני גדול ולא היה לו לשלם את שכר החכירה, עד שהפריץ החליט להשליך את האיש ובניו לבור, כמו שהיה נהוג באותם הימים, עד אשר יימצא אדם שיפדה אותם. לחוכר הזה היו ידידים מבין משרתי הפריץ, שהיה נוהג לכבדם ביי"ש. באו המשרתים וגילו את אזניו שהפריץ עומד לאסור אותו ואת משפחתו במוצאי שבת אחר חצות. כשמוע הכפרי זאת, לקח את בניו ביתו וברח העירה, וכך ניצל.

לכפרי הזה היה מלמד שלימד את בניו, בשעה שנמלטו הכפרי ובניו ביתו, גם המלמד את שנתו העריבה וכך נשכח מלב בעליו. כאשר באו הפריץ ומשרתיו אל בית החוכר, לא מצאו איש ממשפחתו, כי אם את הבחור המלמד אשר ישן סמוך לתנור. לקחו אותו המשרתים והשליכוהו לבית האסורים. בלילה שמע הבחור קולות מדברים. נפל עליו פחד גדול ושעות ארוכות לא הצליח להרדם. לאט לאט פג פחדו, והוא התחיל להתערב בין הקולות המוזרים שהיו מן הבלתי טהורים (רוחות, וחיצונים).

כאשר הציק לו הרעב הביאו לו הרוחות לחם לאכול. בכל לילה שמע כרוז יוצא מהם ומכריז על מין עשב מסוים המסוגל לרפאות מחלה מסוימת, ועל מין עשב אחר שטוב למחלה אחרת. מכיון שהיה בעל זכרון מופלא נחרתו כל הדברים בזכרונו. פעם שמע שמדברים על צדיקים וכי ביטלו כמעט כל הצדיקים, עד שאין להם כל פחד מפניהם, רק כשהזכירו את שמו של הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב היו צריכים לקפוץ ר' מאות מיל מחמת פחד. הבחור הטביע כל זה בזכרונו. כעבור זמן הלך הפריץ אל בית הסוהר שאליו נשלך הבחור, וכששמע שהוא חי הוציאו ושיחררו. אף נתן לו צידה לדרך והלך לדרך. כשבא הבחור לעיר הראשונה ושמע על איזה חולה רוח, לקח עשב מסוים וריפא את החולה, עד שנתפרסם שמו, והמון רב נהר אליו להיושע מפיו. צדיקים רבים שלחו לקרוא לו, כי היה ברצונם לראות במה כוחו אך הוא לא רצה להתייצב בפניהם, עד שהגיע שמעו לרבנו הקדוש הרבי ר' מיכלי, והוא שלח לקרוא לו, ומחמת שידע שממנו צריכים לפחד, הסכים לבוא. אבל הרבי ר' מיכלי ציוה שלא יכנס לעירו, עד שיטבול בנהר

שלפני העיר מספר טבילות. כאשר עשה כל זה בפקודת מהר"מ ועלה מהנהר, הרגיש שמוחו נהפך ושכח את כל הדברים ושב לקדמותו. סיים כ"ק מרן מהר"ש "כן הדבר אצלכם עם הנער שעל הריחיים".

(אדמורי" בעלז (קלפהולץ) ח"א פרק יח עמוד שסב).

...

הנה זה רבות בשנים אשר שמעתי מספרים מכבוד זקני הרב הקדוש המפורסם רבינו יחיאל מיכל מזלאטשוב זצ"ל מעשה אחר, וכעת מצאתי בספר סיפורים נוראים, שהביא בשם הרב הקדוש ר' אהרן ז"ל מסטראשיליע תלמיד הרב בעל התניא זצ"ל, שגם הוא סיפר כן בשם זקני הרה"ק ר' יחיאל מיכל ז"ל,

שבימיו היה איש אחד שדר בכפר והחזיק שם אוראנדא (פונדק) אצל שר אחד משרי פולין, ונתחייב האיש ממון רב להשר, ולא היה ביכולתו לסלק, ותפס השר את האיש ואשתו ובניו בתפיסה עולמית (מאסר עולם). והנה האיש וב"ב ישבו בתפיסה ימים רבים, עד שבא עת לאשתו וילדה בן זכר בתפיסה. ובאו אנשים חשובים להשר, והפצירו בו שיתן חירות ורשות להאראנדאר ואשתו ובניו ביום השמיני למול את בנו, ונתן להם רשות ויצאו מהתפיסה, והשר העמיד שומרים אצלם שלא יברחו, ונתאספו עשרה אנשים מהסביבה, ומלו את הילד ועשו סעודת ברית מילה, ובא גם כן הקלוצוואר (הממונה) מהחצר על הסעודה, ושתו יין שרף הרבה עם הקלוצוויט, עד שהטיב לבו ביין ואמר להקרואים הנה יש לי שלשה סוסים טובים, אשר הם קלים במרוצתם כמו הצביים, ואם תשלמו לי אזי אגנוב אותו ואת אשתו ובניו, ואוליכם לעיר הרחוק מכאן עשר פרסאות בלילה הזה, כי היו ימי החורף אשר הדרך חלקה בתכלית, והלילה ארוכה מאוד. והסכימו כולם לזה, ונתנו להקלוצוויט כמה רובל כסף וגנב את האיש וב"ב, וברחו בתחילה הלילה. והשומרים היו כולם שיכורים מריבוי שתיית היין שרף, ונרדמו ולא ידעו מזה כלל.

והנה בזמן קצר נסעו ג' פרסאות מהחצר, ונזכרו ששכחו את הילד הרך הנימול, ובכו בכייה רבה והיה בדעתם לחזור, ולא רצה הערל, כי היה ירא לנפשו כי יתוודע להשר שגנבם, ונסעו עד שבאו בסוף הלילה להעיר, והערל חזר לדרך. והנה בחצי הלילה כאשר פנה היין שרף מהשומרים, קמו משינתם וראו שברח היהודי ובניו ביתו, ותיכף הלכו וסיפרו להשר, ושלח השר סוסים רודפים בכל הדרכים ולא השיגם, ואמרו להשר שהילד הקטן נשאר בחצר, ולקח השר את הילד ונתן אותו למניקת ערלית, והיה בדעתו שהוא יהיה לו לעבד לעולם, וכאשר בא הקלוצוויט מדרכו, סיפרו לו איך שהארענדאר וב"ב ברחו מהחצר, והקלוצוויט היה עשיר גדול וחשוכי בנים ובעיני השר נשא חן, והלך הקלוצוויט להשר וביקש ממנו שיתן לו את הילד, והוא יאמן אותו על ברכיו ויהיה לו לבן, ונתן אותו השר, וגידל אצלו הילד עד בן שמונה שנים, וקרא להקלוצוויט ואשתו אב ואם. וכשהיה בן שמונה שנים חנכו לעסוק במרעה הצאן.

פעם אחת היה בשרה עם הצאן, ונפל קטטה בן הנער ובין הרועים, אמרו לו אל תדמה בנפשך שאתה מיוחס בן הקלוצוויט, באמת אתה לא מבני עמינו כי יהודי אתה, וסיפרו לו המעשה ולא האמין לדבריהם, ואמרו לו אם אין אתה מאמין לדברינו הא לך אות, ראה שאתה נימול גם כן ואנו ערלים, וראה שכן הוא כדבריהם, וחשב בדעתו אם כן שאני מיהודים, רצוני גם כן להיות יהודי כמו אבי ואמי, וחשב מחשבות אלך לברוח להעיר בין היהודים.

פעם אחת נסע הקלוצוויט ואשתו מביתם, וידע הנער שיבואו לביתם אחר כמה ימים, ותיכף אחר נסיעתם ברח לנפשו, עד שבא לעיר בין יהודים, וסיפר להם המעשה, ותיכף חלצו ממנו בגדי שעטנו ולבשו אותו בגדי יהודי וטלית קטן, ונתעכב שם כמו שנה. ולמד א"ב וסדר התפלה, ואח"כ נשלח משם לעיר אחרת, כי יראו פן יתוודע הדבר, ושם למד חומש ומשנה ונעשה בר מצוה. ואח"כ נסע משם לשיבה ונעשה שם למדן בגפ"ת. ומשם לקח אותו איש הדר באוראנדא ללמד עם בניו, ועסק במלמדות כמה זמנים. והבעל הבית אשר עסק אצלו במלמדות היה מחסידי הרב הקדוש ר' מיכל מזלאטשוב זצ"ל.

וכן הלכתי מבית לבית ואין שום איש בביתם. אך בבית אחד היתה שם זקינה עומדת ומבשלת אצל התנור, ושאלתי אותה מה זה שאין שום איש בביתו ככל העיר. ואמרה שהרה"ק הרבי ר' מיכלי מזלאטשוב בא לכאן, ועשה היום הזה כיום כיפורים, והגיד לכל אחד ואחד כל העבירות אשר עשה מיום הולדו עד עתה, והלכו כולם לבית הכנסת לבקש מחילה וסליחה וכפרה על כל עוונותיהם. והיה כאשר שמעתי את הדבר הזה, יראתי מאד אולי גם לי יגיד כל החטאים שעשיתי, ותיכף הלכתי בחזרה לביתי. וכך סיפר להאברך הנ"ל אשר תמה עליו איך הוא הולך להרבי ר' מיכלי ולא ירא כלום לגשת אליו.

(אהל אלימלך אות קיג)

***

פעם אחת גילו להק' הרי"מ מזלאטשוב זי"ע מן השמים כי עתה עת רצון שיוכל להסתלק מן העולם כמו אליהו ולא יצטרך להקבר בקרקע, ואמר, הבנים הם קטנים עדיין וצריך אני להדריבם בדרך הישר, מוטב שאחר כך אקבר באדמה ולעת עתה אדריך את בני.

(קובץ שפתי צדיקים ח"ג עמוד כו. מתוך כתי" מהרה"ק ר' יוסף מראדוויל זצ"ל)

***

בהאי קטירא.

לערך שני שנים קודם פטירתו היו צריכין לשמור אותו שלא יצא נשמתו מרוב דביקות בבוראו, כי היה דרכו לילך אנה ואנה עד שפניו היו בוערות כמראה הפלפידים. ופעם אחת אמר הגה"ק מוהר"ר יוסף מזאמיגראד תלמידו אל אחיו הצדיק מורי וחמי מוהר"ר אברהם מרדכי (מפינטשוב), ראה אחי היאך עקביים של רבינו הק' [ר' יחיאל מיכל] עומדין בגן עדן העליון. והיה צריך שמירה יתירה. והיה דרכו לאכול סעודה שלישית בחדרו המיוחד עם איזה מבניו, ואח"כ היה הולך לבית מדרשו לומר תורה ושירות ותשבחות עד שגמר הסעודה שם, ובעת הזאת לא היה שום אדם שם והיה רץ בחדרו אנה ואנה ואמר "בהאי רצון אסתלק משה", עד שראתה בתו הצדיקת, ורצתה ואמרה לאחיה הצדיק ר' יצחק [מראדוויל] ז"ל ורץ לחדרו ותפסו לבלבל אותו ולהורידו, ונפל על שכמו ואמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ויצתה נשמתו הקדושה. (נתיב מצותיך [קאמרנא] נתיב אמונה שבייל ג אות כה).

***

נפטר כ"ה אלול בש"ק פרשת נצו"י לעת ערב ומנו"כ ביאמפלא. וכאשר עלה הה"ק הרי"מ בש"ק הנזכר לס"ת לשישי קראו לפניו הפרשה "הן קרבו ימי"ך וכו' ואמר הרה"ק לזה נרמז לו ה"ן שנים (כן היה שנותיו) קרבו ימי"ך למות הי"וד של ימיך הוא יחיאל ואותיות הנשארים של ימיך ול"מד ל'מות הוא מיכל ולעת ערב בסעודה שלישית מגודל האור נסתלק ברעוא עילאה זי"ע ועכ"פ.

(יחוס טשרנוביל עמוד 116 אות יד)

***

מספרים בשם הרה"ק מנעשכיו זצ"ל זי"ע שאמר שבהכלי שנתן לו רבו הרה"ק הרבי ר' מיכל זצ"ל זי"ע בזו הכלי יש לי כח לעשות ניסים ונפלאות, על ידי שהיה מפרר מעט אבק מהכלי הזה ונתן להחולים לשתות. ואמר שאם רבו היה נותן לו השלחן אשר ישב עליו היה ביכולתו להחיות מתים. (דברי בינה [ביאלה] פרשת כי תבא דף מז ע"ב)

***

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

***

כתיבה וחתמה טובה

***

לזכות הרוצה בעילום שמו
שיקויים ברכת צדיק "מנוחה ושמחה, אור ליהודים"

לע"נ האשה החשובה הצדקנית
מרת פרידא גילה בת הרה"ח ר' יצחק אייזיק ע"ה (רי"ך)
נלב"ע י"ז אדר ב' תשע"ט

להצלחת

נושה בן אסתר מלכה
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו
להתברר בכל טייל דניטב

להצלחת

נואר יחיאל בן חנה סינאו
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד
לו להתברר בכל טייל דניטב

להצלחת

נוחם מנענדל בן פרידא גילה
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד לו
להתברר בכל טייל דניטב

להצלחת

יוסף נתן בן רבקה טויבא
זכות הפצת תורה וחסידות, יענווד
לו להתברר בכל טייל דניטב

להצלחת

אפרים בן אסתר לאה
זכות הפצת תורה וחסידות,
יענווד לו להתברר בכל טייל דניטב

להשתתפות בהוצאות הגליון לרגל שמחה או לע"נ ולקבלת הגליון במייל, להערות ולהארות, GILYON.LIZENSK@GMAIL.COM

פעם אחת נסע הבעל הבית להרה"ק ר' מיכל, ואמר להנער הנה אני נוסע כעת מחר לרבי לזלאטשוב, אם רצונך לנסוע עמי אקח אותך, אמר ולמה לא יהיה רצוני בזה, אדרבה אפשר שהרה"ק יגלה לי מקום אבי ואמי ולמחרת נסעו שניהם לזלאטשוב, ונכנס הבעה"ב במחיצת קדשו ואחריו נכנס המלמד, וסיפר להרב כל הנעשה עמו ואיך שהוא אינו יודע מאביו ואמו ואיה מקום חנותם בו, ולא השיב לו הרב כלום על זה, רק לקח חתיכה קלף וכתב על הקלף כמה תיבות, ותפר הקלף בתוך חתיכה עור, וציוה להמלמד שילבש את הקלף תחת בגדיו, ולא יפתח עד אשר יהיה אצלו החתונה, וכשיעמוד תחת החופה יהיה רב או מו"צ אשר יפתח את תפירת העור, ויקרא מה שכתוב בהקלף, ואחר כך יכול לקדש את הכלה כדת. ואח"כ חזר לביתו ועסק במלמדות, והעור אשר תפור בו הקלף לבש מתחת בגדיו כאשר ציוה ולא פתח כלל. ונסע ממקום זה למרחוק, ועסק גם שם במלמדות, עד שהיה בן תשעה עשר שנה, והתחילו לדבר לו שידוכים, וממקום עסקו במלמדות רחוק כמו חמשה פרסאות, היה דר איש עשיר בכפר, והאיש היה דרבו לבוא לפרקים אצל הבעה"ב שהוא עסק במלמדות, ונשא המלמד חן בעיני העשיר מאוד, עד שאהבו כבן. ולהעשיר היה בת נערה בתולה ורצה מאוד לזווגה עם המלמד, כי מאוד נשא חן בעיניו, עד שנגמר הדבר וכתבו תנאים למזל טוב והגבילו זמן החתונה.

וכשבא זמן החתונה נסעו הבעה"ב והמלמד להעשיר הנ"ל, וכשבאו לקח אותם העשיר בכבוד לביתו. וכשעמד החתן תחת החופה, נזכר מציווי הרה"ק ר' מיכל מזלאטשוב, שלא יקדש את הכלה כי אם שיהיה תחת החופה רב או מו"צ, ויראה מה שכתוב בהקלף. אמר למחותנו החופה אי אפשר להיות היום, וסיפר לו הציווי מהרה"ק ר' מיכל ז"ל, שצריך להיות רב או מו"צ תחת החופה, והגבילו החופה ליום מחר, ותיכף שלח מחותנו מרכבה לעיר הסמוך להכפר אחר הרב, ולמחר בא הרב ונכנס עם החתן לחדר מיוחד, ולקח החתן את הקלף מתחת מלבושיו, ונתן להרב שיקרא מה שכתוב בו, וראה הרב שלא נכתב כי אם ששה תיבות הללו, היינו "איך יכול ליקח אח את אחותו", ובראותו הרב את זה נבהלו רעיוניו, ועמד כמשתומם ולא הבין כוונת הכתב, והראה להחתן, והחתן כשקרא הקלף נתמלא שמחה והתחיל לספוק בידי, ונבהלו כל העומדים שם, והמחותן נבהל מאוד, כי ברעתו היה שחולי שגעון אחז להחתן, ושאל אותו הרב בקשתי שתגלה לי מה שמחתך מקריאת התיבות הללו. וסיפר לו החתן המעשה מתחילתו ועד סופו, ואמר להרב אב"ד ששמחתו הוא כי דעתו שברור הוא שהרה"ק ראה ברוח קדשו שהמחותן הוא אביו והכלה היא אחותו.

ואח"כ דרש וחקר הרב מהמחותן מאיזה עיר הוא, וסיפר לו איך שברח מהשר, ושאל אותו הרב וכי הציל כל ב"ב, ואמר לו רק ילד קטן שכחנו שם, אמר לו הרב כמה שנים הוא מזמן הבריחה, אמר שהזמן הוא תשעה עשר שנה, אמר החתן גם ימי חיי הם גם כן תשעה עשר שנה, ואני הוא בנך הילד הנימול ששכחת והכלה היא אחותי, ואמר לו כל הסימנים, השם של הקלוצוויט ושם השר מהחצר, ונתוודע בביורר שהמחותן הוא אביו, ונפלו זה על זה בבכיות רבות, ואח"כ גדלה השמחה בכפלי כפליים מאשר שמחת חתונה. (אהלי צדיקים עמוד פ).

***

שמעתי שהרה"ק ר' חיים מאיר יחיאל ממאגילניצא זצ"ל, סיפר מעשה זה בכל שנה ושנה ביום א' רסוכות. איך שהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זצ"ל נודמן בדרך עם אברך אחד נושא צרור כלי תשמישו על שכמו. ושאלו להיכן אתה הולך והשיבו שהולך להרה"ק הרבי ר' מיכלי המגיד מזלאטשוב.

וסיפר לו הרבי ר' אלימלך שגם בימי נעורי שמעתי שהרה"ק הר"ר מיכלי זצ"ל הוא בסמוך איזה פרסאות לליזענסק, והלכתי שמה. והיה כי באתי העירה ונכנסתי לבית אשר בקצה העיר ואין שם איש בבית,